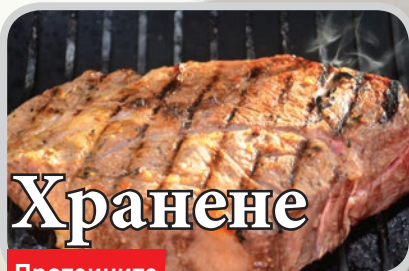

АКТИВНИ

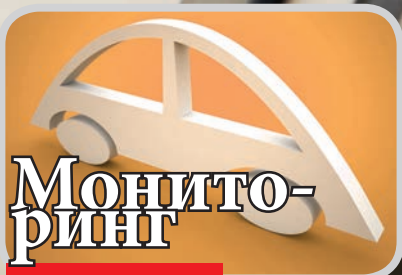
ПОТРЕБИТЕЛИ

www.aktivnipotrebiteli.bg

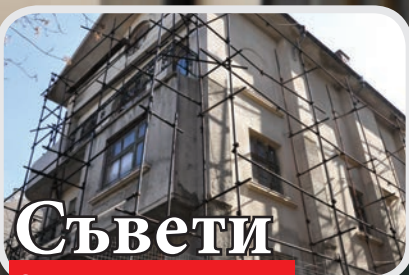
Хранене

Протеините

Мониторинг

Пътуване с кола

Съвети

Саниране на сградите

Как да избира

Кухненски миксер

Тест на фотоапарати

Тест на антивирусни програми

ISSN 1314-0353

9 771312 783004 >

Съдържание

Актуално 3-4

КЗП - нелоялни практики при банките 5

Протеини за здрави мускули в напреднала възраст 6-7

Саниране на сградите 8-9

Шофиране в Европа 10-11

Вредни съставки в козметика 12

Кремове против бръчки 12

Потърсете правата си 21

Уреди за пестене на електроенергия 22-23

Въпроси и отговори 24

стр. 13-16

Тест на фотоапарати

Дали да похарчите 194 или 599 лева за фотоапарат със сходно качество. Нашият тест на 25 модела може да ви спести много пари!

стр. 17-20

Какви са тенденциите в защитните програми?

Защо е важно да имаме защита на компютъра? Каква сигурност ни дават антивирусните програми и от какво ни предпазват?

Пътуване в Сърбия 25

Как да изберем миксер 26-27

Как да разпознаем фалшива банкнота 28

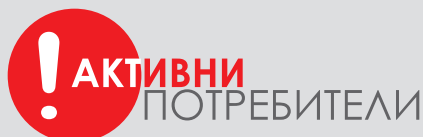
Вина сортове 29

Опасни стоки 31

Списание "Активни потребители!" не публикува търговски реклами. Издържа се само от вашата подкрепа. Купувайки списанието, вие поддържате независимостта ни от интересите на търговците!

Списание "Активни потребители!" публикува уникални, експертни и независими изследвания, които ви пестят време и пари. Без вашата помощ то няма да може да съществува! Можете да ни подпомогнете като се абонирате за Списание "Активни потребители!"

Списание "Активни потребители!" е списанието, което ви помага:

- да получавате най-доброто качество срещу парите си
- да познавате правата си
- да сте информирани за важните потребителски теми

Издание на
Българска национална
асоциация Активни потребители

Изпълнителен директор
Богомил Николов

Редакционен екип
Любка Нерезова
Богомил Николов
Александър Леков
Радослав Мирчев
Николай Златев

Разпространение
Венета Пейчева

Печат
Алианс Принт

ISSN 1314-0353

За абонамент
www.aktivnipotrebiteli.bg/abonament/

Банкова сметка
IBAN: BG67 FINV 9150 1000 0652 34
BIC: FINVBGSF
Първа Инвестиционна Банка АД,

За контакт
София 1504
ул. "Врабча" № 26
тел. 02/989 01 06
факс. 02/989 01 07
bnap@bnap.org
www.aktivnipotrebiteli.bg

Забранени са нелоялни практики на телеком

КЗП забрани на БТК АД с търговска марка VIVACOM прилагането на пет нелоялни търговски практики, при предлагането на договори от разстояние за предоставяне на телефонни услуги. Тези практики се състоят в следното:

Нелоялна практика	Разяснение
Противоречие в твърденията на търговеца към потребителя и към контролния орган.	Оператор на телекома се обаждат на абоната с предложение за сключване на договор от разстояние. Независимо, че абонатът отказва, в последствие се оказва, че договор е сключен. При възражение му, операторът отговаря, че е налице сделка от разстояние. Този договор води до задължението на абоната да плати месечни вноски за останалото време, поради предсрочно погасяване. Едва след изискване от страна на КЗП на запис на състоялия се телефонен разговор, за изясняване на случая, търговецът представя становище, че е допусната грешка в системата му и анулира договора
Телекомът отправя по телефона предложения към потребители от третата възраст в договорни отношения с фирмата, като се възползва от тяхната уязвимост	Хората от тази възраст са най-уязвими, защото може да не са достатъчно информирани за условията на договора и за условието, че не е нужен подпис да се сключи такъв и това да ги заблуди. Напредналата им възраст може да ги възпрепятства да използват правото си на отказ в рамките на предвидения от закона срок от 7 дни
Подвеждане на потребителя с действия, които се квалифицират като професионална некомпетентност на непълна и заблуждаваща информация относно срока за отказ от сключен от разстояние договор за телефонна услуга	Оператор се обаждат на абонатите под предтекст да разбере дали и за в бъдеще възнамеряват да ползват услугите на доставчика, но същевременно им отправя оферта за нов договор и ги уверява, че в рамките на 5 работни дни след провеждането на разговора ще бъде изпратена писмена информация с условията на договора. В редица от случаите това става значително по-късно след обаждането (повече от 15 дни). КЗП счита, че предоставянето на информацията по договора, ведно с информацията за срока за отказ, който е определен като 14-дневен от датата на разговора, след изтичането на този срок, противоречи на изискванията за добросъвестност и професионална компетентност. В информацията за договора, която потребителите получават, е посочено, че имат право да се откажат от сключения от разстояние договор „не по-късно от 14 дни, считано от датата на приемане на предложението по телефона“, тази информация е непълна и заблуждаваща, тъй като не е уточнено, че при закъсняла доставка на писменото потвърждение, срокът от 7 работни дни тече от потвърждаването на информацията, съгласно Закона за защита на потребителите
Операторът оставя съобщение на абоната чрез куриер на нерегламентирано място, което е заблуда за потребителите	След проведения по телефона разговор с абоната и получаването на неговото съгласие за изпращане на писмената информация за отправената оферта, представител на куриерска служба оставя стикер или съобщение на вратата на апартамента, на пощенската кутия, на вратата на входа или другаде (нерегламентирано къде), че лицето има пратка, с което телекомът счита, че е изпълнил задължението си за предоставяне на писмената информация на потребителя.

Опасна хранителна добавка

Предупреждение до потребителите, закупили хранителна добавка „Jack 3D“, отправят от Българската агенция по безопасност на храните.

Българска агенция по безопасност на храните информира за наличие на неразрешен 1.3 диметил-амиламин (1.3. dimethylamylamine – DMAA) в хранителна добавка „Jack 3D“ с произход САЩ.

Всички потребители, които са закупили хранителна добавка „Jack 3D“ с доставчик фирма „Naskor“ - Нидерландия да се въздържат от консумация.

КЗП забрани опасни домашни стълби

Комисията за защита на потребителите забрани продажбата на преносими домакински стълби с търговски марки „GI 200 dogrular®“, „Elips“ и „EUROPA“ с произход Турция.

Причината е, че те са с нестабилни конструкции, което ги прави опасни. Лабораторните изпитвания сочат още, че стъпалото и платформата се огъват при натоварване и съществува риск от внезапното им разрушаване, което крие опасност за потребителя от падане и травми по тялото.

www.kzp.bg/index.php?mode=viewd&group_id=1&document_id=4921

Как да изберем туроператор

Във връзка със зачестилите случаи на оплаквания от туроператори, КЗП отправя следните съвети към потребителите:

При избора на даден туроператор, приемете следните дейности:

1. Уверете се, че туроператорът е регистриран.
2. Изискайте от туроператора сертификата за застраховка, която да покрие неговата отговорност за причинени вреди вследствие неразплащане със своите контрагенти, неплатежоспособност или несъстоятелност.

В случай че туроператорът не Ви предостави договор за застраховка, е разумно да се откажете от сключване на договор с него.

3. Настоявайте туроператорът да Ви предостави в писмен вид предварителната информация за избория от Вас пакет.

4. Изискайте от туроператора да Ви представи документа за заплатена застрахователна премия.

При сключване на договор изискайте:

1. Договорът да бъде в писмена форма.
2. Изискайте да Ви бъде издаден ваучер.
3. При заплащане задължително изискайте документ за платената сума.
4. Трябва да знаете, че най-късно до 7 работни дни преди пътуването туроператорът трябва да Ви предостави в писмена форма информация за името или фирмата, адреса и телефонния номер на свой представител в посещаваното място, а при липса на такъв – да посочи данни за установяване на контакт с него.

Важно!

Имате право да се свържете с контрагентите на туроператора и да проверите дали са направени резервациите в хотелите, в които предстои да отседнете, издадени ли са билетите за транспортните средства, които е предвидено да ползвате и т.н.

КЗП в акция за опасен алкохол

Във връзка с открития фалшив алкохол в Чехия, КЗП започна проверки в търговската мрежа за наличие на опасните спиртни напитки.

Опасните напитки (водка и ром) съдържат наличие на метанол са с неизвестен произход и се предлагат в наливно в пластмасови буренца и без етикети в малките магазинчета в региона на Острова, гр. Хавилов, Чехия. Допълнително са получени и сведения за бутилирани опасни спиртни напитки с произход Чехия.

Ако установите, че се предлагат за продажба някои от визираните продукти уведомете Комисията на денонощния горещ телефон 0 700 111 22 или да изпратят информация на e-mail: info@kzp.bg

„Данон” и етичните норми

Продуктът ДЗП – „Данон за пиене” на компанията, рекламиран в медиите е в нарушение на етичните норми. Продуктът е насочен основно към децата и юношите, но се предлага с вкус на Пиня Колада, Куба Либре и Ванила Бийч, т.е. на реално съществуващи коктейли.

След сигнал на жалбоподател, Етичната комисия към Националния съвет за саморегулация (НСС), приема че използването на названия на (първично) алкохолни коктейли като имена на рекламираните млечни еквиваленти създава потенциална опасност за децата и подрастващите. Етичната комисия разглежда и елементите на насилие в различните клипове – убийство по три различни начина на героите - прасе, пор и панда - респективно идентифицирането на названието на продукта „ДЗП” с думи на насилието (заколим, задушим, застреляме).

Агресията в рекламите, използва на с комерсиална цел може да носи дивиденди за нечий бизнес, но за съжаление негативните последствията върху изграждането и формирането на младото поколение могат да са необратими. Тези процеси могат да бъдат пагубни за подрастващите, а отговорността да се предотвратят е на всички нас.

Банките и правата на потребителя

**Какви проблеми имат потребителите с банките?
Как банките тълкуват договорите?**

Комисията за защита на потребителите систематизира основните потребителски проблеми при отпускането на потребителски и ипотечни кредити.

Потребителски кредити

Най-често срещаните проблеми свързани с потребителските кредити са:

- Несъгласие от страна на Кредитополучателя с едностранната промяна на договорения лихвен процент по кредита от страна на Кредитора;
- Неинформирани от страна на кредитната институция при промяна на договорения лихвен процент по кредита;
- Неясна информация в рекламна листовка;
- Проблеми с предсрочно погасяване на потребителски кредити от страна на кредитополучателя;

Други проблеми при сключването и предоставянето на потребителски кредит:

- Некоректно отношение от страна на банката във връзка с починал кредитополучател;
- неправомерно усвоен потребителски кредит от други лица;
- предоставяне на невярна информация от кредитните инспектори за максималния размер на потребителския кредит, който кредитополучателя е могъл да получи;
- прекратена едностранно застраховка „Живот“ при сключен потребителски кредит и непризнаване на застраховка за безработица; сключен договор за потребителски кредит и не е предоставен екземпляр от договора и др.

Ипотечни кредити

Най-често срещаните проблеми при потребителските жалби по ипотечните кредити са:

- промяна на договорения лихвен процент по отпуснатия кредит;
- невъзможност да се обслужва кредита от Кредитополучателя и
- подадено искане за реструктуриране на кредита;
- съмнение за наличие на неравноправни клаузи в договори за ипотечен кредит;

Неравноправни клаузи

Във връзка с постъпилите жалби КЗП извършва анализ на Общите условия на 25-те банки, опериращи в България, които

Констатиран са следните неравноправни клаузи, по смисъла на чл.143 от Закона за защита на потребителите:

За банките

Неравноправна клауза	Пример
Възможност да променят лихвения процент по договорите за кредити, без да посочват ясно и изчерпателно критериите	При съществени промени в действащите пазарни нива по преценка на банката във всеки един момент и др.
Определят се лихви за забава за просрочени вноски при потребителските и ипотечните кредити, несъобразени със съществуващата нормативна уредба	Върху непогасените в срок суми за времето за забавата се начислява обезщетение за забава в размер на договорената лихва плюс надбавка от 10% годишно
Банките могат да обявяват потребителските и ипотечни кредити за предсрочно изискуеми, при неизчерпателно изброени обстоятелства	При неизпълнение по друг договор между потребителя и банката; ако банката счете, че стойността на предоставеното й по кредита обезпечение спадне и същото не бъде допълнено и др.
Банките въвеждат субективни критерии с допълнителни утешения за потребителите за допълване на вече договорените обезпечения при потребителските и ипотечни кредити	Ако банката счете обезпечението за недостатъчно в случай, че възникнат други обстоятелства, създаващи или повишаващи риска за банката от невъзможност за реализация на обезпечението
Допуска се възможност за изменение на договорите на непредвидени в тях основания при потребителските и ипотечните кредити	Базовият лихвен процент може да бъде променен от банката при наличие на непосочени в договора основателни причини и др.

За небанковите финансови институции

Неравноправни клаузи	Пример
Клаузи, които задължават потребителя да заплаща необосновано високи обезщетения и неустойки при неизпълнение на договора	При нарушение на задълженията си по настоящия договор кредитополучателя дължи неустойка в размер на 50% от размера на заема
Клаузи, които задължават потребителя да заплаща неясни разходи, извършени по преценка на кредитодателя, във връзка със събиране на задълженията	Кредитополучателят дължи направените за събиране на вземането разходи, извършени по преценка на кредитодателя
Клаузи, които ограничават свободата на договаряне и задължават потребителя да предоставя документи, свързани със сключените от него договори с други кредитни институции	Заемателят се задължава за периода на действие на договора да не поема или гарантира парични или други имуществени задължения към трети лица; в случай, че в срока на договора Кредитополучателят влезе в каквито и да е кредитни правоотношения с банка или друга кредитна институция, той се задължава да уведоми кредитодателя и при поискване от негова страна да му предостави съответните договори и други отнормис към кредитното правоотношение документи.)
Клаузи, които дават право на Кредитодателя да изисква допълнителни обезпечения по кредита, въз основа на неговата субективна преценка	Кредитодателят може да счете, че стойността на обезпечението е спаднала и същото следва да се допълни от кредитополучателя.

Съвети към потребителите

- Преди да кандидатствате за кредит е необходимо предварително да се информирате за най-важните условия по отпускането, усвояването и издължаването на кредита, а именно:
- Общата сума по кредита, размерът на лихвения процент, размерът на годишния процент на разходите по кредита, в т.ч. комисионните и таксите на банката;
- Срок на договора и размер, брой и периодичност на погасителните вноски
- Изисквайте предоставянето на преддоговорна информация под формата на стандартен европейски формуляр!
- Преди да положите подписа си под договора за кредит, задължително се запознайте с клаузите на същия, както и с общите условия към

то предоставят потребителски и ипотечни кредити на физически лица и на 15 небанкови финансови институции предоставящи потребителски кредити.

него. Обърнете специално внимание на дребния шрифт (ако има такъв), тъй като там обикновено се съдържа съществена информация.

- Имате право да изискате и да получите предварително и безвъзмездно екземпляр от проекта на договор, освен в случаите когато кредиторът не желае да Ви отпусне кредит!
- Съгласно Закона за потребителския кредит имате право без да дължите обезщетение или неустойка и без да посочвате причина, да се откажете от сключения договор за потребителски кредит в срок от 14 дни, от датата на неговото подписване или от датата, на която сте получили информацията за условията по договора ако същата Ви е предоставена след сключването на договора (при договори, сключени от разстояние).

Протеини за здрави мускули в напреднала възраст

Какво е саркопения и защо мускулите дегенерират? Как протеините помагат да запазим тялото си здраво с напредването на възрастта?

Тази година Европа чества 10-годишнината на Плана за действие на Организацията на обединените нации по въпросите за застаряването и е отбелязва Европейската година на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията.

Глобалното население непрекъснато застарява и това явление ще изисква добре планирани политики за обществено здраве, за да се удовлетворят потребностите на увеличаващото се застаряващо население. Адекватното хранене и здравните услуги,

това може да означава, че по-голямата част от възрастните хора не приемат достатъчно протеини. Научните доказателства подкрепят ползата от увеличаване на общия прием на протеини, увеличаването на процента на приемани калории от протеинови източници и евентуалното увеличаване на количеството консумиран протеин наведнъж. Образоването на застаряващото население за важноста на избора на адекватни и подходящи нива на макроеlementи в диетата, например протеини, е критичен компонент за остаряването в добро здраве.

Защо трябва да се притесняваме, че не получаваме достатъчно протеини, докато остаряваме?

Мускулно здраве или проблемът саркопения:

Саркопенията е понятие, описващо дегенеративната загуба на скелетна мускулна маса и сила, свързани с процеса на стареене. Това е едно от най-честите състояния, засягащи възрастните хора и един от двата основни компонента, заедно с остеопорозата, на така наречения синдром на слабостта. Саркопенията се свързва с повишен риск от падания и счупвания, които на свой ред могат да нарушат способността за извършване на рутинни задачи в ежедневието и малко по малко да доведат до загуба на независимостта.

Основната характеристика на саркопенията е неволната загуба на мускулна маса. Тя може да засегне почти всички, поне в някаква степен. Сред населението над 30-годишна възраст се наблюдава намаляване на чистата мускулна маса с 3-8% за десетилетие. Ефектът е още по-голям за лица на възраст над 60 години. 30% от това население ще бъде значително засегнато, а сред възрастните над 80-години този процент надминава 50%.

Няколко са причините за саркопенията. Някои от тях са извън контрола на засегнатите лица, като например болести или условия на околната среда. Въпреки това, когато се отнася до напредването на възрастта, състоянието обикновено се дължи на три фактора: по-заседнал начин на живот, небалансирана диета и по-бавен

метаболизъм, което засяга способността за поддържане на мускулна маса. И макар че всеки от тези фактори е различен, те всъщност имат общ ефект за възникването на загуба на мускулна координация и маса с напредване на възрастта, или това, което наричаме саркопения.

Здравословна диета срещу саркопения

За да допринесем за превенцията на саркопенията, много важна е здравословната диета, и адекватната консумация на протеини и

увеличаване на упражнението и физическата активност като цяло. Това е доказано от няколко научни проучвания, които изследват ролята на физическата активност за превенцията на саркопенията. Всичките показват, че физическите упражнения, в съчетание с подходяща диета, която включва необходимото количество висококачествен протеин, може да помогне за спиране или дори се обърне процеса на развитие на саркопенията.

Определяне на точното количество необходими протеини:

Средният дневен прием на протеини показва тенденция на постепенен спад с напредване на възрастта, както при мъжете, така и при жените, което показва, че повечето възрастни хора не консумират достатъчно протеини. Определянето на необходимия прием на протеини с цел да се избегне загубата на мускулна маса е от ключово значение за застаряващото население. Редица научни изследвания сред възрастното население между 56-80 години са установили, че протеиновите нужди са вероятно по-високи от препоръчаните в момента от 0,8 гр/кг на ден. Оказва се, че прием на 1,5 гр протеин на килограм на ден, или около 15-20% от общия калориен прием, е разумна цел за лица в напреднала възраст, които желаят да оптимизират приема си на протеини по отношение на своето здраве. Това означава консумация

както и достъпът до физическа дейност и здравословни социални взаимодействия ще бъдат задължителни фактори, които да осигурят продуктивен, здравословен и качествен живот за застаряващото население в световен мащаб.

Остаряване в добро здраве: избор за начин на живот

Възприемането на здравословен начин на живот в по-ранен етап е един от компонентите, които могат да допринесат за остаряването в добро здраве. Някои от важните фактори за остаряването в добро здраве са здравословно хранене, физическа активност, достатъчна почивка, контрол на стреса и редовни медицински прегледи. Докато средният прием на определени макронутриенти като мазнини, въглехидрати може да е равен или да надвишава препоръчителните нива, неадекватната консумация от някои възрастови групи на макро- и микронутриенти може да е индикация, че застаряващото население не задоволява своите нужди от хранителни вещества. Например, приемът на протеини намалява както за мъжете, така и за жените с напредване на възрастта и

на 90 грама протеин за жена с тегло 60 кг и 120 грама за мъж с тегло 80 кг.

Нещо повече, има доказателства, че увеличаването на общия протеинов прием, увеличаването на процента калории от протеин и евентуалното увеличаване на размера на консумираните протеини на едно ядене може да има положителни резултати върху застаряващото население. Висококачествените протеини могат да осигурят на застаряващия индивид точното количество незаменими аминокиселини, необходими за поддържане на нормалната мускулна маса чрез протеинов синтез.

Определяне на правилния протеин:

Има различни видове протеини: пълноценни протеини и непълноценни протеини.

Някои от протеините, които консумираме, съдържат всички аминокиселини в правилната пропорция, необходима за синтез на нови протеини и натрупване на мускулна маса. Този вид протеини се нарича пълноценни протеини. Това означава, че консумацията на една порция пълноценни протеини ще осигури на нашето тяло всичко необходимо за синтеза на нови протеини.

Други източници на протеини се наричат непълноценни, тъй като при тях има дефицит или дори липсват една или повече незаменими аминокиселини – тези аминокиселини не могат да бъдат създадени от човешкото тяло и затова трябва да бъдат набавени с храната. За да синтезирате нови протеини и да изградите мускулна маса, трябва да подберете и комбинирате различни източници на непълноценни протеини и / или добавки с аминокиселини.

Пълноценните протеини обикновено се намират в източници от животински

произход, като месо, птици, риба, яйца и млечни продукти, но могат да се открият и в соеви протеинови продукти. Соевият протеин някога е бил считан за протеин с по-ниска хранителна стойност от животинския. Но недвусмислените научни данни, събрани през последните 35 години, показват, че соята е с високо качество и е източник на пълноценен протеин, сравним с млякото, яйцата, месните протеини.

Непълноценните протеини се съдържат в плодовете, зеленчуците, зърнените храни, ядките, и дори в някои животински протеини, като колаген от съединителната тъкан и кожата на животните.

Увеличаване честотата на физическите упражнения и дейности

Упражненията и повишаването на физическата дейност е доказано, че могат да бъдат полезни за хората, страдащи от саркопения: физическите упражнения дори и в най-напреднала възраст може да увеличат силата и мускулната функция. За всички възрастови групи е наистина важно да извършват медицински преглед, преди започването на физическата активност, за да се адаптират техните упражнения към физическото им състояние. Програмата трябва да бъде индивидуална, въз основа на здравето и/или физическата подготовка на участника, и да бъде постепенно въведена. Ето някои примерни упражнения, които може да се извършват за подобряване на здравословното физическо състояние.

1. Упражнение за издръжливост

Упражненията за издръжливост са доказан мощен инструмент за превенция и лечение на саркопения. Този тип упражнения използват съпротивлението, като бутане, притискане, разтягане или огъване, постепенно натоварване на мускулите за увеличаване на силата. Упражненията за

издръжливост могат да се правят за всички основни мускулни групи (например, гръбни, коремни, делтоидни, глутеални, квадрицепси и прасци) за тренировка на цялото тяло. Важно е също така редовното и постепенно изпълнение на упражненията, за да се тонизират мускулите и да се увеличи костната маса. Упражненията за издръжливост обикновено се правят чрез уреди - ленти или с помощта на други еластични сили, които позволяват на мускулите пълен размах на движение. Уредите за плуване и изотонична дейност също могат да тренират подходяща издръжливост.

2. Упражнения за укрепване на сърдечно-съдовата система: Упражненията за сърдечно-съдовата система подобряват сърдечните и белодробните функции.

3. Упражнения за гъвкавост: Упражнения, насочени към подобряване на гъвкавостта, ще подсилят резултатите от упражненията за издръжливост, което позволява увеличаване на размаха от движение, необходими за по-

добряване на мускулния тонус.

4. Упражнения за баланс: Един от страничните ефекти на саркопенията е загубата на равновесие и трудно ходене. Подвижността е важен фактор за правилното движение и помага да се избегнат фрактури, навяхвания и съпътстващия ги дискомфорт.

Заклучение: За щастие, саркопенията е частично, ако не и напълно обратимо заболяване, чрез прилагане на подходяща диета, и по-специално, чрез прием на протеини, комбинирано с редовно и систематично извършване на физически упражнения.

Физическата активност увеличава мускулната функция

Топлоизолиране на жилищните сгради

Ако живеете в панелен блок и сметките ви за отопление са високи, то този материал може да ви е от полза.

За субсидия могат да кандидатстват собствениците на многофамилни жилищни сгради с поне 60% жилищна част и най-малко 6 апартамента на 3 и повече етажа, които са проектирани преди 1999г.

Размер на финансовата помощ

За всяка одобрена сграда собствениците ще получат финансова помощ до 50% от стойността на бюджета за обновяване на съответната сграда/блок секция (разходи за строително-монтажни работи; изготвяне на технически/работни проекти; оценка на съответствието; авторски и строителен надзор; разходи, свързани с въвеждането на обекта в експлоатация; разходи, свързани с набавянето на необходимите разрешителни документи).

Собственици на самостоятелни обекти, в които се упражнява стопанска дейност, заплащат 100% от разходите в съответствие с притежавания дял от общите части.

Какво се финансира

Програмата финансира мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради, включващи следните поддейности:

- подмяна на дограма (прозорци, врати, витрини и др.);
- топлинна изолация на външни

ограждащи елементи (външни стени, покриви, подове и др.);

- основен ремонт, модернизация или подмяна на локални източници на топлина/котелни стопанства или прилежащите им съоръжения, собственост на
- собственици на самостоятелни обекти (ССО), вкл. смяна на горивната база при доказан енергоспестяващ и екологичен ефект,
- изграждане на инсталации за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) – слънчеви системи за осигуряване на енергия за собствени (битови) нужди, които не генерират приходи в процеса на експлоатация на съоръженията;
- ремонт или подмяна на вътрешна отоплителна/охладителна/вентилационна инсталация, включително радиаторни термостатични вентили и разпределители в общите части на обекта на интервенция (жилищната сграда);
- ремонт на електроинсталация в общите части и въвеждане на енергоспестяващо осветление в обекта на интервенция (жилищната сграда);
- инсталиране на автоматизирани сградни системи за управление, в т.ч. балансиране, регулиране и др. на потреблението на топлинна и електрическа енергия към локалните източници, собственост на ССО в общите части

на обекта на интервенция (жилищната сграда);

- газифициране на сгради (вътрешна сградна разпределителна мрежа и
- котел/котли), при наличие на изградена до сградата разпределителна газопроводна мрежа;
- съпътстващи строително-монтажни работи, свързани с изпълнението на мерките за енергийна ефективност и съответното възстановяване на общите части на обекта на интервенция (жилищната сграда) в резултат на изпълнените мерки с енергоспестяващ ефект.

Основни етапи при кандидатстване

1. Подаване на Заявление за интерес и подкрепа - желаещите да участват в програмата могат да подават заявление пред проектния мениджър за съответния район или в общината, ако в района няма проектен мениджър.

2. Одобрение на Заявление за интерес и подкрепа

3. Оглед на сградата по видими белези – в рамките на този етап се осъществяват следните дейности:

- Изготвяне на индикативен бюджет на сградата и разпределение на разходите на всеки собственик на самостоятелен обект (от Проектния мениджър)
- Справка за начина на финансиране от страна на собствениците на самостоятелни обекти (от Проектния мениджър)
- Информация за сградата (от Проектния мениджър)

Необходими решения за подаване на заявление

Постигнато съгласие от собствениците на самостоятелни обекти, представляващи поне 67% идеални части от общите части. Съгласието се оформя в протокол/и на Общото събрание:

- решение за кандидатстване на сградата за обновяване и упълномощаване на лице да подаде Заявление за интерес и подкрепа до Проектния мениджър

- решение за подаване на Заявление за интерес и подкрепа към Проектния мениджър

- решение за разпределение на идеалните части от общите (при необходимост)

- съгласие на всички собственици на самостоятелни обекти да осигурят достъп по предварително съгласуван график до всеки самостоятелен обект от етажната собственост

- Информация за наличност на първична проектна документация (от Проектния мениджър)

- Създаване на Сдружение на собствениците, ако до този момент не е налично

- Търсене на възможности за кредити и решаване на проблеми с неплатежоспособни собственици

4. Осигуряване на сумата от 500 лв. за всеки самостоятелен обект - тази сума се изразходва като част от дължимото от Сдружението на собствениците съфинансиране, а в случай на неизпълнение на задълженията по Споразумението - се удържа за покриване на извършените разходи по сградата.

5. Подаване на Заявление за финансова помощ – подаването на Заявление трябва да бъде придружено от няколко решения на сдружението на собствениците.

6. Одобрение на Заявление за финансова помощ

7. Сключване на споразумение между Сдружението на собствениците и дирекция „Жилищна политика“ (МРРБ)

8. Изготвяне на обследване за установяване на техническите характеристики на сградата

9. Осигуряване на 30% от дължимата от Сдружението на собствениците сума съгласно изготвения бюджет за обновяване на сградата

- По-подробна информация, както и образци на документите за кандидатстване, може да намерите на следния адрес:
www.mrrb.government.bg ->
Обновяване на жилища

10. При установяване, че сградата е конструктивно устойчива се извършва обследване за енергийна ефективност на сградата

11. Разработване на технически/работен проект за нуждите на обновяването, оценка на съответствието, одобрение на проекта и издаване на разрешение за строеж

12. Осигуряване на остатъка от дължимата от Сдружението на собствениците сума

13. Извършване на строително-монтажни работи, строителен надзор, авторски надзор

14. Въвеждане на сградата в експлоатация

В резултат на санирането на сградите, опитът на другите страни показва, че сметките за отопление през отоплителния сезон намаляват осезаемо, а през лятото в сградата се поддържат по-ниски температури, което намалява разходите за охлаждане. Допълнителните плюсове са и повишаването на себестойността на жилището и удължаването на живота му.

Необходимите решения за подаване на заявление за финансова помощ

Решението за обновяване се взема от общото събрание на Сдружението от собственици, представляващи не по-малко от 67% идеални части от общите части.

- решение за кандидатстване на Сдружението за финансова помощ и изпълнение на обновяване за енергийна ефективност по проекта

- решение за сключване на Споразумение между Сдружението и дирекция „Жилищна политика“ (МРРБ)

- решение за осигуряване на необходимите средства в размер на 500 лв. за всеки самостоятелен обект и определяне на крайни срокове за събирането им

- решение за кандидатстване за кредит/гаранция пред Фонд за жилищно обновяване и осигуряване на обезпечение на кредита (ако такова е необходимо)

- решаване проблеми с неплатежоспособни съседи и необитаеми апартаменти (при необходимост)

- решение за откриване на сметка в търговска банка (съгласно изискванията на дирекция „Жилищна политика“) след одобрение на Сдружението да получи финансова помощ

- упълномощаване на техническо лице за Сдружението за целите на упражняване на контрол по изпълнение на обновяването

Шофиране в Европа

Ако пътувате с кола в Европа е важно да познавате специфичните изисквания в отделните държави, за да избегнете неприятности с пътната полиция.

	Австрия	Белгия	България	Кипър	Чехия	Дания	Естония	Финландия	Франция	Германия	Гърция	Унгария	Исландия	Ирландия
ограничение на скоростта на магистрала – км в час	130	120	140	100	130	130	90 120 на някои пътища (през лятото)	100 - 120	130	няма ограничение (130 е препоръчителна)	от 110 до 130	130	90	120
жилетка в колата	задължително	задължително	задължително	препоръчва се	задължително	не	не	не	задължително + отразителен триъгълник	задължително	не	задължително	не	препоръчва се
допустимо наличие на алкохол в кръвта промили (‰)	0,5 ‰	0,5 ‰	0,5 ‰	0,5 ‰	0 ‰	0,5 ‰	0,2 ‰	0,5 ‰	0,5 ‰	над 0,5 ‰ административна санкция; над 1,1 ‰ криминално нарушение	0,5 ‰	0,0 ‰	0,5 ‰	0.2 ‰ за начинаещите водачи; 0.5 ‰ за другите водачи
включени светлини през деня	не е приложимо (в момента)	не е приложимо	задължително от 01 ноември до 01 март	само за мотоциклети	приложимо	задължително	задължително	не	не е задължително	не е приложимо	задължително веднага след като слънцето залези	извън градовете е задължително	задължително	не е приложимо
такса за движение по пътищата	за магистралите	изключителна такса (Liefkenshoektunnel край Антверпен)	винетка	не	винетка за магистралите	такса само за преминаване на "Storebæltsbroen" и "Øresundsbroen"	не	не	77% от магистралите са платени	само за превозни средства над 12 тона	да	за магистралите	малка такса за един подводен тунел	такса за 12 магистрални
размер на таксата	10 дневна винетка 7,90 €; 2 месечна е 23 €, едногодишна 76,50 €	4,60 - 5,50 € в зависимост от начина на плащане	седмица - 10 лв. месечна - 25 лв. годишна - 67 ле.	не	10 дни - 250 CZK, 1 месец - 350 CZK, 1 година - 1200 CZK	"Storebæltsbroen", "Øresundsbroen",	не	не	варира	0,40 - 2,10 € - мотори 0,50 - 3,10 € - коли 1,30 - 7,60 € - камиони и автобуси 1,80 - 10,70 € - големи камиони	5-6 € за 4 дни, 10 € за седмица	приблизително 6 €	различна е за регистрирани и нерегистрирани моторни средства, за пътища и тунели	
специфични изисквания	не, но се обсъждат	не	не	шофиране от ляво	не	няма изискване за автомобили	Камери на по-големите пътища	не	не	Umwelt-plakette в централните градове	В почивните дни и по празници не се допускат тежкотоварни камиони по магистралите	не	не	не
задължително използване на зимни гуми	да, ако условията са зимни от 1/11 до 15/4	не	не		за обозначени участъци от 1/11 до 31/3	не	да от 01/12 до 28/2	да от 1/12 до 28/2	не	да, ако условията са зимни		не	не	не

Все повече българи пътуват с личните си автомобили из Европа. За да избегнете неприятности с полицейските органи е важно да познавате специфичните правила и практики в отделните държави. Мрежата от Европейски потребителски центрове изготви щателно проучаване на най-важните изисквания в страните членуващи в ЕС и Европейското икономическо пространство.

За да се предпазите от проблемни ситуации и глоби, трябва да познавате основните правила в отделните държави. Например, трябва да имате

авариен триъгълник за колата в целия Европейски съюз. В някои държави аптеката и пожарогасителя също са задължителни. Някои държави въвеждат и допълнителни изисквания като например:

В Германия Вие трябва сте поставили на колата Umweltplakette (екологичен стикер), когато влизате в определени градове, броят на които расте непрекъснато. В Италия е забранено влизането в историческите центрове на някои градове с кола, в противен случай се налага глоба. Също така в Италия бариерите на платените пътища се

вдигат доли когато плащането с кредитна карта е неуспешно. Ако не заплатите в срок от 15 дни, допълнителна глоба ще Ви бъде наложена, която обаче може да Ви бъде връчена дори няколко години по-късно.

Надяваме се тази информация да ви бъде полезна, но никога не забравяйте, че правилата са динамични и са възможни изменения в близко време. Затова ви съветваме винаги да следите внимателно пътните знаци и да се информирате за основните изисквания още на границата на съответната държава.

Италия	Латвия	Литва	Люксембург	Малта	Холандия	Норвегия	Полша	Португалия	Румъния	Словакия	Словения	Испания	Швеция	Великобритания
130 (110 при дъжд)	90	110 (от 1/11 до 31/3), 130 (от 1/4 до 31/10)	130	80	120	100	мин 40 - макс 140	120	120	130	130	120	90-120 (в зависимост от района)	112 (70 mph)
задължително	задължително	задължително	задължително	не	не	задължително	препоръчително	задължително	задължително	задължително	задължително	задължително	не е задължително	не е регламентирано
0,5 % 0,0 % за начинаещите шофьори и хора на възраст под 21	0,5 % 0,2 % за шофьори с по-малко от 2 г. стаж	0,4 % 0,2 % под 2 г. стаж, и за над 9-местни или над 3,5 тона превозни средства	0,5 %	0,35 % на дъха и 0,8 % при кръвна проба	0,5 %	0,2 %	0,2 %	0,5 %	0,0 %	0,0 %	0,5 %	0,25 %	0,2 % (в кръвта), 0,1 % (при измерване с дрегер)	0,8 %
коли: задължително на магистралите, забранено в градовете; мотоциклети: задължително винаги	задължително	задължително	не е приложимо		при намалена видимост (при силен снеговалеж или мъгла)	задължително	задължително	препоръчително	само на републиканските пътища или магистрали	задължително	задължително	не е задължително	задължително	не е задължително
за магистралите обикновено се изисква	само в град Юрмала	само за автобуси и камиони по някои пътища (A1-A18)	не	не	такса (2 тунела)	Да	изключителни такси на магистралите	за магистралите и някои мостове	не	магистрална винетка (без такса за личните автомобили)	винетка за всички магистрали	само някои магистрали имат такса	Само в центъра на Стокхолм (Гьотеборг от 2013 г)	извънредни пътни такси
Зависи от превозните средства и магистралите Средно около 0.10 €/Км	За да се шофира в Юрмала, трябва да се заплаща такса в размер на 1 LVL (около 0,70 €)	-	-	-	Waterscheldetunnel: 3,80 - 4,90 € Kiltunnel: 1,45 - 2,00 €	Зависи от магистралата (около 30 NOK)	A1 магистрала - 17,50 PLN/ 90 км A2 магистрала - 13 PLN/ 50 км A4 магистрала - 8 PLN/ 60 км	таксата се определя чрез умножаване на единичната тарифа / км на изминатите км.		7 € на седмица, 14€ на месец, 50€ на година	15 € за седмица	зависи от дистанцията и от магистралите	10, 15 или 20 SEK за преминаване през центъра на града	n/a
Ограничен достъп до центъра - Флоренция, Сиена, Болоня, Пиза, Рим, Милано, Торино и др.	не	не	не	шофиране от ляво	не	Забрана за гumi с шипове през лятото	не	не		не	не	В някои градове има зони с ограничен трафик.	не е задължително	шофиране от ляво
от 15/11 до 31/3, без някои региони (например Ломбардия, Южен Тирол, някои области на Емилия-Романя и др.)	да 01/12 - 01/03	да 10/11 - 1/4	не	не	не	съобразно метеорологичните условия		задължително само за каравани	да 1/11-31/3	зимните гumi са задължителни в случай на непрекъснат снеговалеж или лед на пътя	да 15/11 - 15/3	не	да 1/12 - 31/3	не

Кои съставки в парфюмите причиняват алергии?

Представяме ви 26 съставки, използвани масово в козметиката, които могат да предизвикат алергична реакция и е добре да ги избягвате.

Важно е парфюмите, които ползвате да бъдат качествени и да не съдържат странни съставки, които могат да предизвикат алергия. В козметичните продукти обикновено се съдържат елементи, които се възприемат добре в масовия случай, но въпреки това, някои производители рискуват и използват алергени, които е по-добре да бъдат избягвани, особено от децата, бременните жени, болни и хората, предразположени към алергични възпаления.

Не е нужно изцяло да спрете употребата на продукти, съдържащи тези съставки. Вашият организъм може да ги възприема добре, но ако попадате в някоя от рисковите групи, или ако установите появата на алергия в следствие на ползване на подобен продукт, то трябва незабавно да прекратите използването му.

Според законодателството на ЕС и България, всички продукти са задължени да притежават етикет на български език и списък на съставките. Така лесно може да проследите дали използвате някои от проблемните съставки.

Съставки, които могат да предизвикат проблем:

- Амил цинамал (Amyl cinnamal)
- Бензилов алкохол (Benzyl alcohol)
- Цинамал алкохол (Cinnamyl alcohol)
- Цитрал (Citral)
- Евгенол (Eugenol)
- Хидрокси-Цитронелал (Hydroxy-citronellal)
- Изоевгенол (Isoeugenol)
- Амилцин намил алкохол (Amylcin-namyl alcohol)
- Бензил силикат (Benzyl salicylate)
- Цинамал (Cinnamal)
- Кумарин (Coumarin)
- Гераниол (Geraniol)
- Хидрокси-метил циклохексен е карбоксалдехид (Hydroxy-methylpencylcyclohexenecarboxaldehyd)
- Анисол алкохол (Anisyl alcohol)
- Бензилов цинамат (Benzyl cinnamate)
- Фарнезол (Farnesol)
- 2-(4-терт Бутил бензил) пропионалид или лилиал или бутил фенил метилпропионал (2-(4-tert-Butylbenzyl) propionald-hyd o lilial o butyl phenyl methylpropional)
- Линалол (Linalool)
- Бензилов бензоат (Benzyl benzoate)
- Цитронелол (Citronellol)
- Хексил цинамалдехид (Hexyl cinnam-aldehyd)
- Д-лимонен (d-Limonene)
- Метил хептин карбонат (Methyl heptin carbonate)
- 3-метил-4-(2,6,6-триметил-2-циклохексен-1-ил)-3-бутен-2-едно (3-Methyl-4-(2,6,6-tri-methyl-2-cyclohexen-1-yl)-3-buten-2-one)
- Дъбов мъх
- Екстракти от дървесен мъх

ТЕСТ на фотоапарати

Дали да похарчите 194 или 599 лева за фотоапарат със сходно качество. Нашият тест на 25 модела може да ви спести много пари!

В поредния ни тест на фотоапарати отново сме включили различни типове фотоапарати, разположени в голям диапазон от цени. Преценката точно какво ще ви хареса и ви е необходимо, оставяме на вас. Важно е да не забравяте, че фотоапаратът е един от продуктите, който не бива да избираме спонтанно в магазина. Дори минимално предварително проучване и запознаване с функциите и възможностите, които фотоапаратите предлагат, ще ви помогне, включително и да се възползвате от нашите резултати. Няма да има никакъв смисъл да си купите сложен апарат, с високи оценки в нашите тестове, с който няма да можете да боравите пълноценно. Затова прочетете и други статии и тестове от раздел Фотоапарати на сайта на Активни потребители или други източници. Ние само ще припомним някои от най-важните базови особености, чрез отговори на някои често задавани от незапознатите потребители въпроси.

Лесни ли са за употреба цифровите фотоапарати?

Естествено, че са! Освен това в нашия тест сме подбрали модели, които освен всичко друг са и на първите места по показателя леснота при употреба. Въпреки всичко, преди да закупим фотоапарат, трябва да знаем как точно работи той, какви са функциите му и недостатъците му, за да можем да го използваме по-ефективно.

Наистина ли ми е необходим компютър, за да работя с фотоапарата?

Не е задължително да имате компютър, но е препоръчително, ако искате да се възползвате максимално от устройството си. С компютъра можете да обработвате, съхранявате и разглеждате снимки най-лесно. Ако все пак нямате компютър, вие спокойно можете отпечатвате снимки през прин-

тер, разполагащ с функцията за директен печат от фотоапарата. Днес тези устройства са доста популярни и достъпни на пазара.

Необходим ли ми е допълнителен софтуер за обработка на изображенията?

Този тип софтуер обикновено идва със самия апарат и ви позволява да редактирате, разтягате, смалявате или променят контраста и цветовете на вашите снимки. Ние сме на мнение, че освен ако не се занимавате професионално с фотография, няма да ви е необходим допълнителен платен или безплатен софтуер.

Когато избирам фотоапарат, колко мегапиксела да търся?

За качествена снимка, с размер 6x4, вие имате нужда от апарат с разделителна спо-

продължава на стр. 16
www.aktivnipotrebiteli.bg

ТЕСТ 25 модела фотоапарати

ТЕСТ 25 модела фотоапарати			Технически характеристики										Изображение							
Марка	Модел	Цена (в лв.)	Secure Digital (SD)	SDHC	SDXC	miniSD	microSD	xD	MemoryStick Duo	Compact Flash	Вградена памет [в МВ]	Мегапиксели	Цвятове	Снимане при ниска освете-ност	Ръчно снимане	Резолюция	Деформация на изображе-нието	Затъмняване на изображе-нието	Отражения	Качество на изображението
Nikon	Coolpix AW100	599	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	83	16	С	В	А	С	-	-	-	В
Nikon	Coolpix P510	769	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	90	16,1	В	В	А	С	А	А	Д	В
Nikon	Coolpix L610	376	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	28	16	В	В	А	С	-	-	-	В
Canon	PowerShot S100	848	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	0	12,1	С	В	В	В	В	В	Д	В
Nikon	Coolpix P500	679	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	102	12,1	С	В	А	С	А	А	Д	В
Olympus	SP-620UZ	369	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	59	16	В	В	А	С	-	-	-	В
Sony	Cyber-shot DSC-HX10V	639	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Да	Не	19	18,2	В	В	В	С	-	-	-	В
Panasonic	Lumix DMC-FS35	279	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	70	16,1	В	В	С	С	-	-	-	В
Canon	PowerShot SX230 HS	559	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	0	14	С	С	С	С	-	-	-	С
Kodak	Easysshare Max Z990	599	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	Не	60	12	А	С	А	С	В	А	С	В
Samsung	ST77	194	Не	Да	Не	Не	Да	Не	Не	Не	70	16,4	В	В	Д	С	-	-	-	В
Nikon	Coolpix S6400	399	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	78	16	В	С	А	С	-	-	-	В
Olympus	TOUGH TG-820	549	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	46,8	12,7	В	Д	В	В	-	-	-	С
Sony	Cyber-shot DSC-TX7	699	Да	Да	-	-	-	Не	Да	Не	45	10,2	С	С	С	С	-	-	-	С
Olympus	TOUGH TG-620	479	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	46,8	12,7	В	Д	С	В	-	-	-	С
Olympus	VH-210	199	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	34,9	14	С	В	Д	С	-	-	-	В
Nikon	Coolpix S4150	259	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	20	14	В	С	Д	С	-	-	-	С
Olympus	VR-320	279	Да	Да	Не	Не	Не	Не	Не	Не	36	14	С	В	С	С	-	-	-	С
Sony	Cyber-shot DSC-TX10	599	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Да	Не	19	16,2	С	С	С	С	-	-	-	С
Samsung	ST65	189	Не	Не	Не	Не	Да	Не	Не	Не	19	14,2	С	В	Д	С	-	-	-	С
Kodak	EasyShare Touch M577	277	Не	Не	Не	Не	Да	Не	Не	Не	41	14	Д	С	Д	С	-	-	-	С
Samsung	PL150	449	Не	Не	-	-	Да	Не	Не	Не	30	12,2	В	Д	Д	С	-	-	-	С
Kodak	Easysshare M575	248	Да	Да	-	-	-	Не	Не	Не	27	14,1	С	С	В	С	-	-	-	С
Kodak	Easysshare C142	138	Да	Да	-	-	-	Не	Не	Не	15	10,1	В	С	Д	С	-	-	-	С
Sony	Cyber-shot DSC-W310	149	Да	Да	-	-	-	Не	Да	Не	6	12,1	С	С	В	С	-	-	-	С

ОБЩАТА ОЦЕНКА (рейтинг) на продукта е от 0 – 100 точки:

Легенда на оценките в теста

Оценките по отделните показатели са по скалата:
А (най-висока оценка) до Е (най-ниска оценка)

> 61 - Много добра
 51-60 - Добра
 41-50 - Задоволителна
 < 40 - Минимална

Употреба										ОБЩО точки (0-100)
Светкавица	Качество на видеото	Дисплей	Визьор	Упътване	Скорост на снимане	Удобство за държане	Фокусиране	Леснота при употреба		
В	С	С	С	Е	В	В	С	Е	В	62
В	В	С	С	С	В	С	В	С	С	62
В	А	Д	С	Е	С	С	С	Е	С	62
В	С	В	В	Е	В	С	С	В	С	61
В	В	С	С	Д	В	В	В	Д	В	61
В	В	С	С	Е	Д	В	С	Е	С	60
В	С	В	С	Е	Д	В	В	Е	С	60
В	С	С	Д	Е	С	В	В	Е	В	58
В	С	В	С	Е	В	С	В	В	С	57
В	В	С	С	С	С	Д	С	Д	С	56
В	С	С	С	Е	С	С	С	Е	С	56
В	В	Д	С	Е	С	С	С	Е	С	56
В	С	С	С	Е	Д	В	С	Е	С	54
В	С	С	Д	Е	В	В	С	Е	С	53
В	С	Д	С	Е	Д	В	С	Е	С	51
В	С	С	С	Е	С	Д	С	Е	Д	50
В	С	С	С	Е	С	Д	С	Е	С	50
В	С	С	Д	Е	Д	С	С	Е	С	45
В	С	В	Д	Е	Д	С	С	Е	С	44
В	В	С	Д	Е	С	С	С	Е	С	43
В	В	Д	Д	Е	Д	Е	С	Е	Д	39
В	В	Е	Д	Е	С	С	С	Е	С	38
В	С	Д	Д	Е	Д	Д	С	Д	Д	37
В	С	Е	Д	Е	Д	Д	С	Д	Д	35
В	Д	Д	Е	Е	С	Д	С	Е	С	28

Nikon Coolpix S6400
Малък, компактен фотоапарат с доста голямо оптично увеличение. Също така разполага с тъч скрийн и възможност за заснемане на високоскоростно видео. Останалите му функции обаче не са никак много.

Nikon Coolpix L610
Голям, но въпреки това доста компактен за размерите си апарат с възможност за доста голямо оптично увеличение, но разполагащ само със стандартните ръчни настройки. По-интересни са функциите за заснемане на видео с висока скорост, както и такова с ниска скорост. Апаратът е подходящ за ежедневна употреба.

Nikon Coolpix P510
Доста голям апарат, разполагащ с допълнителни ръчни настройки и много голямо оптично увеличение. Заснема видео с висока и ниска скорост, има вграден GPS ресийвър, ръчно настройване на яснотата на дисплея. Предназначен е за по-професионални фотосесии.

Sony Cyber-shot DSC-HX10V
Тънък, но все пак създаващ впечатление за голям апарат. Разполага с ръчни настройки, увеличено оптично увеличение, GPS ресийвър. Светкавицата е разположена доста неудобно, точно където при повечето апарати се намира мастото за хващане.

Olympus Tough TG-820
Доста тънък и защитен от вода компактен фотоапарат със защита до 10 метра дълбочина. Като допълнение разполага и с антишокова или противоударна устойчивост, стандартни ръчни настройки, но за сметка на това позицията на обектива е такава, че лесно може да бъде покрит с ръка при снимане, както и копчетата за увеличение и намаление са прекалено малки и неудобни.

Olympus Tough TG-620
Доста тънък и защитен от вода компактен фотоапарат със защита до 5 метра дълбочина. Като допълнение разполага и с антишокова или противоударна устойчивост, стандартни ръчни настройки, но за сметка на това позицията на обектива е такава, че лесно може да бъде покрит с ръка при снимане, както и копчетата за увеличение и намаление са прекалено малки и неудобни.

Olympus VH-210
Тънък и плосък удобен, компактен апарат с много малко ръчни настройки. Специално допълнение е 3D снимането през червено-син обектив. Също така разполага с настройки за ежедневна употреба.

Olympus SP-620UZ
Голям и обеман апарат с голямо оптично увеличение, стандартни ръчни настройки и функции за настройване на изображението. Удобен за ежедневна употреба и разполага със възможност за заснемане на 3D видео, което може да бъде прегледано единствено при връзка с телевизор.

Nikon Coolpix S4150
Много малък и компактен фотоапарат с тъчскрийн, удобен както за ежедневна употреба, така и да празнични снимки. Наборът от ръчно настройващи се функции е доста малък.

Olympus VR-320
Абсолютно стандартен по размери класически фотоапарат с голямо оптично увеличение и обхват, стандартни ръчни настройки, гладък корпус, предназначен за ежедневна употреба.

Nikon Coolpix AW100
Водоустойчив фотоапарат с големи размери на изображението. Разполага със слот за карти с памет, но за разлика от други апарати той е много лесно достъпен и удобен за отваряне. Бутоните са твърде малки и трудни за намиране чрез опипване. Разполага с вграден GPS ресийвър, възможност за заснемане на видео с бавна и бърза скорост и много ръчни настройки. Удобен за ежедневна употреба и професионални снимки.

Kodak Easyshare Max Z990
Първото нещо, което прави впечатление е, че не разполага с наличен софтуер за компютър, с които да бъдат прехвърляни снимките и съответно да бъдат променени техните файлови формати. Този софтуер трябва да се сваля от интернет и да се инсталира директно на компютъра, което прави операцията по-сложна. Разполага с 30x оптично увеличение, но пък работата с менюто му е доста трудна и объркана.

Samsung ST65
Малък и компактен фотоапарат с малко на брой ръчни настройки, насочени главно към удобството на употреба. Неговото главно преимущество е малкия му размер и удобното му държане в ръка. Друг негов плюс е, че мониторът на слънчева светлина не хвърля дразнещи окомото отблясъци, както повечето апарати правят.

Kodak EasyShare Touch M577
Доста компактен апарат със средни размери. Разполага с тъчскрийн, но функциите на менюто са неудобни за работа. Освен това той е с ниска чувствителност и се налага няколкократно натискане на определена функция, за да бъде тя коректно маркирана. Апаратът е подходящ за любителски ежедневни снимки.

Nikon Coolpix P500
Прекалено голям, за да бъде компактен фотоапарат, тази камера разполага с допълнителни ръчни настройки и 36x оптично увеличение. Много удобна за снимане отдалеч, както и за любителски ежедневни снимки.

Panasonic Lumix DMC-FS35
Компактен, но не прекалено, този фотоапарат разполага с пълната гама екстри и ръчни настройки, подходящи за ежедневна употреба, по па непрофесионално ниво.

Canon PowerShot SX230 HS

Малък и наистина удобен, този апарат има дори допълнителни настройки по качеството на изображението в комбинация с 14-кратно оптично увеличение, вграден GPS ресийвър и възможност за записване на забавено видео.

Sony Cyber-shot DSC-TX10

Много тънък и стилизиран фотоапарат, разполагащ с тъчскрийн и водоустойчивост до 5 метра дълбочина. В допълнение има удароустойчивост при падане от височина около 1.5 метра.

Разполага със стандартните ръчни настройки, както и малко неудобно за отваряне и махане предно капаче на обектива. Снима изображение в 3D, които могат да бъдат прегледани само на телевизор или компютър.

Sony Cyber-shot DSC-W310

Съвсем обикновен компактен фотоапарат с нормален набор от ръчни настройки, подходящ за ежедневна употреба и любителски снимки.

Sony Cyber-shot DSC-TX7

Тънък и стилизиран апарат, подходящ за любителски снимки, ежедневна употреба и снимки през празници и почивки. Разполага с ограничен

набор настройки.

Samsung PL150

Стандартен компактен фотоапарат, с малък дисплей, подходящ за самоснимане и ежедневна употреба.

продължение от стр. 13

способност от поне 2.2 мегапиксела. За снимка с размери 7x5, мегапикселите скачат на 3.2, а за 10x8, те вече са поне 7.2. Истината обаче е, че тези цифри са само ориентировъчни. Най-важното във вашия апарат е неговата оптика. Така се стига дори до абсурди, при които апарат с 12 мегапиксела камера не снима толкова добре, колкото 7.2 мегапиксела. Запомнете – мегапикселите не са всичко! Задължително изпробвайте апарата още в магазина, като направите няколко снимки и го свържете с компютър, за да проверите качеството им!

Какво да избира огледално-рефлексен или компактен фотоапарат?

Нека бъдем честни – огледално рефлексните фотоапарати са насочени почти изцяло към професионалните фотографи, а и са доста по-скъпи от компактните. Ако ви трябва фотоапарат за ежедневни любителски снимки, кадри на събирания, партита и почивни дни, то компактните апарати са за вас. Те са удобни за пренасяне, лесни за държане и бързо се зареждат.

Колко снимки мога да направя с моя цифров фотоапарат?

Обикновено цифрата на количеството снимки варира в зависимост от настрой-

ките за качество и финност на изображението и от големината на вътрешната или външна памет на самия апарат. При високо качество и фино изображение, снимките обикновено стават доста големи, понякога до 4-5 мегабайта и съответно количеството снимки, което апарата може да поеме драстично намалява. Затова препоръчваме използването на голяма външна памет заедно с апарата – не по-малко от 2 гигабайта.

Любопитно**Как тествахме?****Функцията „Засичане на лица“**

Прави се снимка на двама души на тъмен фон отляво и на светъл фон отдясно от центъра на снимката. В центъра на снимката има обекти, които контрастират на фона и са максимално близо до нормалния зрителен ъгъл от около 47°. Двамата души са на разстояние от 1 и от 3 метра от средата на кадъра, а разстоянието до обектива е 5 метра. След заснемането нашите експерти дават оценка за качеството на снимката и доброто разпознаване на лицето.

Функцията „Увеличение“

Дава се оценка за оптичното увеличение, неговият контрол, скорост, чувствителност и прецизност. Изпитва се ръчното настройване на увеличението, както и настройването посредством менюто. Изпробва се механичното фокусиране, автоматичното фокусиране и прецизността на настройването им.

Как тествахме?

В теста на Международната организация за потребителски проучвания и тестове (ICRT) са включени 25 модела фотоапарати.

Закупуване на тестовите модели: 2012

Проучване на цените: Ноември 2012

Тествани са следните показатели:

Качество на изображението – качеството на заснемане, цветове, снимане при ниска осветеност, резолюция

Светкавица

Качество на видеото – резолюция, макро режим, звук

Екран

Визьор

Удобство на употреба – ръководство, работа с менюто, удобство на държане в ръце, фокусиране.

Какви са тенденциите в защитните програми?

Защо е важно да имаме защита на компютъра? Каква сигурност ни дават антивирусните програми и от какво ни предпазват?

Поради непрекъснато увеличаващия се брой на интернет измамите и разпространението на вируси и други злонамерени програми, поставянето на софтуер за сигурност на компютъра се превърща в голяма необходимост. Забелязва се, че напоследък по-малките компании, разработващи такъв софтуер, предпочитат да се сливат и да обединяват своите разработки в големи пакети за антивирусна защита. На пазара на антивирусен софтуер вече се наложиха два типа програми за защита. Това са anti-malware програмите, които са безплатни за персонална употреба и пълните пакети за защита, разполагащи със защитна стена, спам филтър, родителски контрол и други важни функции.

Anti-malware защита

Заплахи като вируси и шпионски програми вече доста често се обединяват в едно по-общото наименование malware –

зловреден софтуер, който се самоинсталира незабелязано на вашия компютър и започва да подава лична информация някъде по мрежата, изпраща СПАМ мейли от ваше име или просто възпрепятства работата ви. Този тип заплахи могат да причинят голямо източване или дори изчезване на информация от компютъра ви. Тази информация се счита за открадната. Най-добрите програми за защита от този тип зловреден софтуер могат да защитят компютъра ви, като изтрият или поставят под „карантина“ съмнителните зловредни файлове, така че те да не могат да бъдат отворени или заредени без вашето знание или разрешение.

Защитната стена

Защитната стена блокира опитите за нежелана комуникация с вашия компютър от Интернет. Тя проверява достоверността и злонамереността на всеки бит информация, който постъпва в компютъра ви по мрежата и дори

може да ограничава достъпа до мрежата на програми, които вече се намират на вашата машина. Така защитната стена възпрепятства достъпа на всякакъв тип зловредни програми до компютъра ви, като същевременно ви известява за това с диалогов прозорец. Microsoft Windows 7 например разполага с доста силна вградена защитна стена, което е добре за неговите потребители.

Anti-spam

Този тип защита възпира нежеланите пощенски съобщения от тима СПАМ от пристигане в пощенската ви кутия и съответно отваряйки ги – вашият компютър да бъде заразен с нежелани програми или рекламни съобщения. Anti-spam филтърът се е превърнал в толкова важен и необходим на потребителите, че вече почти не се намира дори безплатна програма за защита, която да не разполага с такъв.

продължава на стр. 20
www.aktivnipotrebiteli.bg

Avira Internet Security 2012

Лесна е за използване. Защитната стена е много пълна. Не може да почисти заразен файл ZIP, който изцяло е под карантина. Не блокира заразените файлове в поща при използване на Mozilla Thunderbird, както и в IMAP или POP.

Gdata Internet Security 2012

Добро поведение при защита, което често засича подозрителни програми. В състояние е да почисти заразен файл ZIP. Има добра скорост на актуализиране на базата данни. Самата регистрация на програмата е доста сложна.

Kaspersky Internet Security 2012

В състояние е да почисти заразен файл ZIP. Изпълнява свободно сканиране по подразбиране. Добра скорост на актуализиране на базата данни. При смяна на възможности за ръчно управление на заразените файлове, съобщенията, показвани от Kaspersky не са много лесни за разбиране. Сканирането на папка или дисково устройство, пълни с вируси е много дълго, защото всеки заразен файл трябва да се почисти индивидуално.

ESET Smart Security 5 Home Edition

Осигурява възможност за родителски контрол. При наличие на опасност сигнализирането е много ясно. Показва изскачащи прозорци и ясни предупреждения на основния интерфейс.

Avira AntiVir Personal Free antivirus

Предупрежденията за вируси са добри. Има един бутон за премахване на заразените файлове (които винаги са под карантина) и бутона "Details" позволява да извършите персонализирано действие с всеки файл. Не е в състояние да почисти заразен файл ZIP, който е изцяло под карантина.

Bitdefender Internet Security 2012

В състояние да почисти ZIP архивен файл. Използва твърде голямо пространство и памет. Много бавно работи, когато се занимава с вируси. По подразбиране, BitDefender изтрива множество файлове. Така потребителят може да загуби важни файлове. Добре е да зададете опция, за да се поставят под карантина всички заразените файлове.

Avast! Internet Security version 6

Организацията и е много ясна и има логическа подредба. По време на работа скоростта е много добра. актуализирането на данните става с добра скорост. Тази програма не осигурява родителски контрол. Защитната стена на Windows не е изключена по подразбиране. Когато копирате заразна папка, Avast премахва всички вируси от нея, но ги оставя в папката източник, и те дори не са заключени. Това е рисковано за локалния твърд диск. При ръчно управление на заразен файл, програмата може да бъде бързната и блокирана от някои вируси.

AVG Technologies Anti-Virus Free Edition 2012

Не е в състояние да почисти ZIP файл, който е прекалено голям. Имаме съобщения за грешка, когато се опитва да премахне заразените файлове. Няма добър интерфейс и е сложна за работа.

Тест на 19 програми за антивирусна защита**Технически характеристики****Инсталиране и премахване****Употреба**

Производител	Модел	Цена	Версия	Anti-malware функция	Anti-spyware функция	Anti-phishing функция	Защитна стена	Родителски контрол	Anti-spm функция	Инсталация	Промяна на инсталираните пакети и обновявания	Деинсталиране/Премахване	Общо инсталиране и премахване	Работа с менюто и контролния център
AVIRA	Internet Security 2012	39,95 €	12.0.0.823	Да	Да	Да	Да	Да	Да	В	А	С	С	А
G-DATA	InternetSecurity 2012	34.95 \$	22.0.9.1	Да	Да	Да	Да	Да	Да	С	А	С	С	В
KASPERSKY	Internet Security 2012	59.95 \$	12.0.0.374	Да	Да	Да	Да	Да	Да	В	А	В	В	В
ESET	Smart Security 5 Home Edition	107 лв.	5.0.94.0	Да	Да	Да	Да	Да	Да	В	В	А	В	А
AVIRA	Free Antivirus	0 лв.	12.0.0.861	Да	Да	Не	Не	Не	Не	В	А	С	Д	А
Bitdefender	Internet Security 2012	59.95 €	15.0.32.1366	Да	Да	Да	Да	Да	Да	А	В	А	В	В
AVAST! SOFTWARE	Internet Security 6	49.99 \$	6.0.1289	Да	Да	Да	Да	Не	Да	В	В	А	С	А
AVG TECHNOLOGIES	Anti-Virus Free Edition 2012	0 лв.	2012.0.1834	Да	Да	Не	Не	Не	Не	В	А	А	С	В
AVAST! SOFTWARE	Free Antivirus	0 лв.	6.0.1289	Да	Да	-	Не	Не	Не	В	В	А	С	А
AVG Technologies	Internet Security 2012	44.95 €	2012.0.1834	Да	Да	Да	Да	Не	Да	В	А	А	В	В
MICROSOFT	Security Essentials	0 лв.	2.1.1116.0	Да	Да	Не	Не	Не	Не	А	В	С	С	В
F-SECURE	Internet Security 2012	59.99 \$	12.44 build 110	Да	Да	Да	Да	Да	Да	В	В	Д	С	В
Trend micro	Titanium Internet Security 2012	58.47 \$	5.0.1280	Да	Да	Да	Не	Да	Да	В	С	С	С	В
Check Point	ZoneAlarm Internet Security Suite 2012	49.95 \$	10.0.250.000	Да	Да	Да	Да	Да	Да	В	В	Д	С	В
BullGuard	Internet Security 12	47,96 €	12.0.199	Да	Да	Да	Да	Да	Да	В	А	С	С	В
PANDA	Internet Security 2012	81.99 \$	17.00.00	Да	Да	Да	Да	Да	Да	С	Вw	Е	С	В
Symantec	Norton Internet Security 2012	59.99 \$	19.1.1.3	Да	Да	Да	Да	Да	Да	В	В	С	С	В
McAfee	Internet Security 2012	55.99 \$	11.0 build 11.0.623	Да	Да	Да	Да	Да	Да	С	С	Д	С	А

Легенда на оценките в теста

Оценките по отделните показатели са по скалата: А (най-висока оценка) до F (най-ниска оценка)

ОБЩАТА ОЦЕНКА (рейтинг) на продукта е от 0 – 100 точки:

> 61 - Добра
51-60 - Задоволителна
41-50 - Минимална
< 40 - Слаба

Avast Software Avast Free Antivirus 6

Организацията е логична и ясна за използване. Avast работи бързо. Когато копирате заражена папка, Avast премахва всички вируси от нея, но ги оставя в папката източник, те дори не са заключени. Това е рисковано за локалния твърд диск.

AVG Technologies Internet Security 2012

Защитната стена има бял списък ("Trusted база данни"), и създава автоматично съответните правила, когато легитимните програми са инсталирани. Препоръчителната памет (512 MB) е твърде ниска за Windows Vista / 7, поради което компютърът няма да работи нормално. Не осигурява родителски контрол. AVG не е в състояние да почисти ZIP файл, който е прекалено голям. Имаме съобщения за грешка, когато се опитва да премахне заразените файлове.

Microsoft Windows Security Essentials

Бързо и лесно инсталиране. Много добри антивирусни предупреждения. Добра скорост на актуализиране на базата данни. Показва имената на вируси, но не и името на файла. Името на файла се появява само в детайлите по списък, но той е скрит при работа по подразбиране. Не блокира заразените файлове в поща при използване на IMAP или POP.

F-Secure Internet Security 2012

Основният интерфейс е един от най-лесните за употреба при теста. Позволява много директни команди за бърз достъп до задачи, статуса и настройките. Няма ясно показване, когато има проблем. Иконата дори не се променя! Не е в състояние да почисти заразен файл ZIP, който остава недокоснат, без да е ясно предупреждението.

Trend micro Internet Security 2012

Въздействието по време на зареждане на операционната система е минимално, само с 10.6% увеличение. Много ниска разкриваемостта на "познат" злонамерен софтуер без интернет връзка. Дневникът интерфейс всъщност е карантина, която позволява на потребителя да възстанови файл. което дори не е обяснено в страницата за помощ!

Checkpoint ZoneAlarm Internet Security Suite 2012

В състояние е да почисти архивиран файл. Добра скорост на актуализиране на базата данни. Не блокира заразените файлове в имейли. В случай на TCP или ICMP наводнение, машината често е неизползваема.

Bullguard Internet Security 2012

Твърде често оставя избора изцяло на потребителя да блокира подозрителни програми по време на изпълнението. Не е в състояние да почисти заразен файл ZIP, който е изцяло под карантина. Няма начин да се управляват ръчно заразените файлове.

Panda Internet Security 2012

Основният интерфейс е прост и лесен за разбиране. Почиства ZIP архивен файл. Няма начин да се управляват ръчно заразените файлове по време на сканиране. едва след сканиране при поискване, но след това програмата пита потребителя за всеки заразен намерен файл. Не блокира заразените файлове в поща при използване на IMAP.

Symantec Norton Internet Security 2012

Много лесна инсталация. В състояние е да почистим ZIP архивен файл. Когато не е свързан към сървър на Symantec за повече от един месец, Norton е просто спира да работи. По подразбиране, Norton изтрива много от заразените файлове, така може да загубите важни файлове. Norton не блокира заразените файлове в поща при използване на IMAP.

McAfee Internet Security 2012

Ясни предупреждения, когато има проблем. Не е в състояние да почисти Zip файл, който е напълно под карантина. Много от зловредния софтуер се идентифицира като "потенциално нежелани програми". За този вид зловреден софтуер, показва глупави съобщения с молба да прочетете лицензното споразумение на програмата "и иска да ги премахнете ръчно. Няма възможност ръчно да се управляват ръчно заразените файлове. За щастие, те са поставени под карантина, така че е възможно да се възстанови важен файл.

Функция "Помощ"	Работа със защитната стена	Работа с Antimalware функцията	Леснота при употреба	Създаване на стартиращ възстановителен диск	Качество и работа на Antimalware функцията	Качество и работа на защитната стена	ОБЩО ТОЧКИ (0-100)
C	A	A	B	A	B	C	66
B	B	A	B	A	B	C	65
B	A	A	B	A	B	D	63
B	A	B	B	D	C	B	63
C	B	A	B	A	C	D	62
C	B	B	B	B	B	D	59
B	B	B	B	E	C	D	58
B	B	C	B	C	C	D	58
C	B	B	B	E	C	D	57
B	A	C	B	C	C	D	56
B	B	A	B	E	C	D	56
B	B	B	B	C	B	D	55
C	B	A	B	E	C	D	52
D	B	A	B	E	C	E	40
C	B	B	B	E	C	E	37
C	A	B	B	A	D	D	36
D	A	B	B	B	C	E	36
C	A	B	B	E	C	E	32

Какво да правим, когато вече имаме инсталиран пакет за защита

Трябва да:

- Оставете включени вградената защитна стена и анти-вирусен софтуер на вашата операционна система, докато инсталирате новия си защитен пакет, за да разполагате с повече сигурност по време на самата инсталация, а новата програма сама ще ги изключи, когато трябва.
- Уверете се, че разполагате само с една инсталирана анти-вирусна програма.
- Редовно сканирайте вашия компютър за malware.
- Включете и оставете постоянно включено автоматичното обновяване на операционната система и антивирусния софтуер.
- Редовно почиствайте СПАМ писмата от пощенската си кутия.

- Не затваряйте и не отбягвайте предупреждения свързани със сигурността.
 - Уверете се, че безжичната ви мрежа (ако използвате такава) е подсигурана с парола
- НЕ трябва да:**
- Инсталирате повече от една антивирусна програма.
 - Сваляте защитни програми от източници, на които нямате 100% доверие.
 - Отваряте подозрителни писма от електронната поща или такива връзки и препратки към интернет страници.

продължение от стр. 17

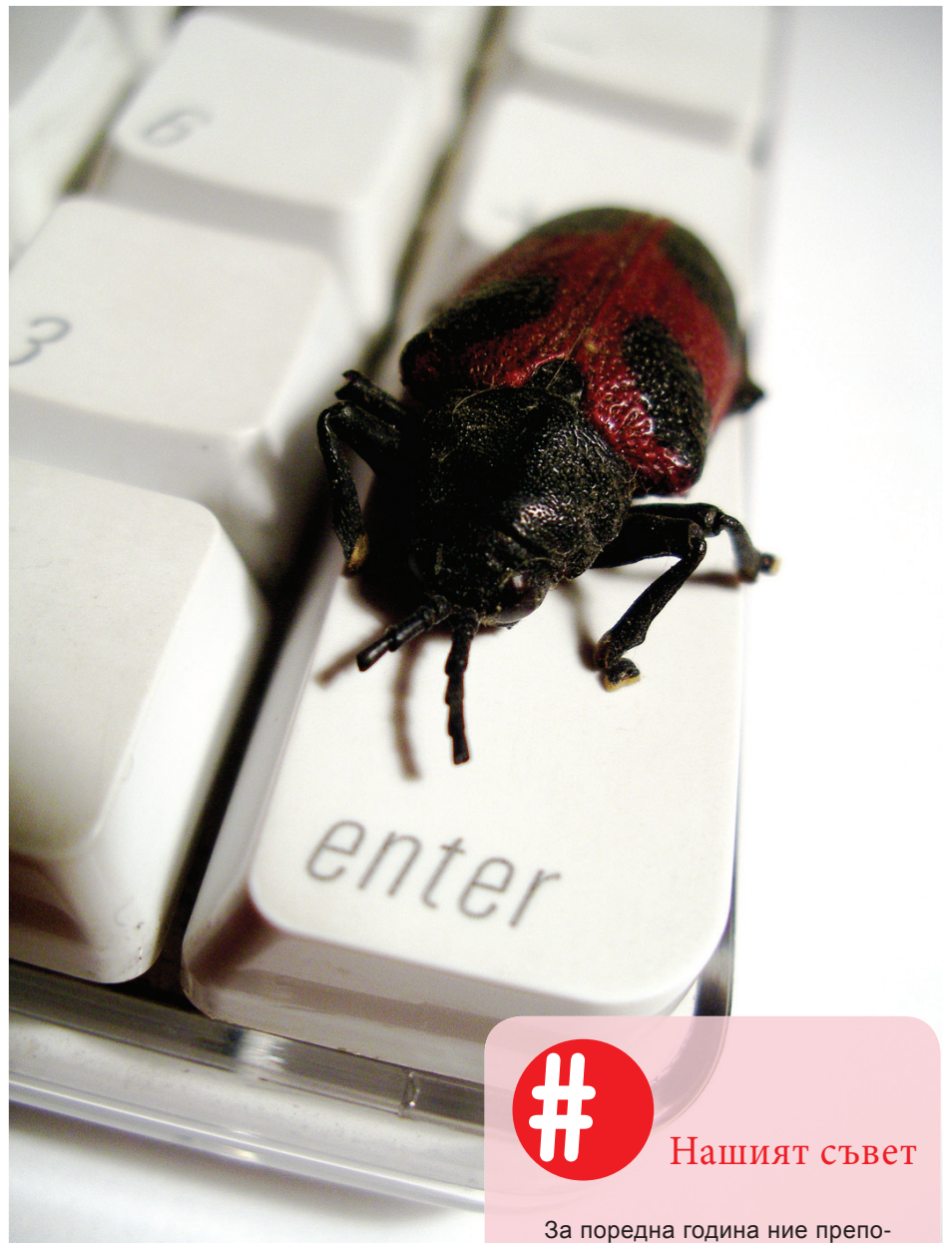
Родителски контрол

Добрите възможности на една програма, разполагаща с родителски контрол са в това, че вие можете да лимитирате и да определите колко време детето ви да може да бъде в мрежата, както и кои страници да може да посещава. Това е от изключително голямо значение с оглед пристрастеността на децата към компютъра и заплахите, които ги дебнат в мрежата.

Тези функции се предлагат от пълните пакети за защита, наречени още Internet Security Suite, като тези, които ви препоръчваме за поредна година си оспорват лидерското място. Това са отново AVIRA Internet Security 2012, Kaspersky Internet Security 2012 и ESET Smart Security 5. При тях намира място и G-DATA Internet Security 2012, която заедно с AVIRA ви препоръчваме поради две причини – изключително високия резултат на тест, който проведохме и не толкова високата цена, на която се предлагат тези пакети, в сравнение с други такива на същата цена, намиращи се на дъното на нашата класация.

Колко дълго ще бъдем защитени?

В последните години се наложи положителната тенденция, срока, за който закупуваме лиценз за използване на дадена програма за защита да бъде 1 година. Но тъй като все по-малко потребители искат да закупуват скъпите продукти за защита, които могат да си позволят само големи компании, то производители прибягват до мерки, като закупуване на лиценз за 3 години с 50% отстъпка, лиценз за 1 година, но с възможност за инсталиране на 3 компютъра както и големи отстъпки от пълните пакети за защита и разбира се – безплатен вариант на антивирусната система.

Можем ли да използваме едновременно повече от един пакет със защитни програми?

В никакъв случай не е препоръчително. Доказано е, че когато програмите са повече от една и извършват една и съща дейност, те започват да си пречат!

Нашият съвет

За поредна година ние препоръчваме използването на AVIRA Free Antivirus – безплатния вариант на програмата за защита, който показва завидни резултати. Той е подходящ за персонална употреба при основен брой защитни функции, което е напълно достатъчно за личния компютър.

Как тествахме?

В теста на Международната организация за потребителски проучвания и тестове (ICRT) са включени 19 вида антивирусен софтуер.

Закупуване на тестовите модели: 2012

Проучване на цените: Ноември 2012

Тествани са следните показатели:

Технически характеристики
Инсталиране и премахване
Леснота при употреба – работа с менюто на програмата, с функциите защитна стена, antimalware и функцията помощ.

Създаване на стартиращ възстановителен диск
качество и работа на anti-malware функцията
Качество и работа на защитната стена

Потърсете правата си

**Към кого да се обърнем,
когато имаме проблем?**

Най-честите оплаквания по отношение на електроснабдяването са свързани с чести прекъсвания, ниско/високо напрежение, както и некоректни, неясни или просто сгрешени сметки. Електроразпределителните дружества са задължени от закона, както и от техните Общи условия, да се придържат към стандартите в предлагането на целия набор от услуги за клиенти. Макар и много от Вас вероятно да не са виждали тези Общи условия те са публикувани на уебстраницата на електроразпределителното дружество, на което вие сте клиент, и обвързват и Вас със същата сила като потребители.

Вие може да изисквате от дружеството съответното поведение, позовавайки се именно на неспазване на Общите условия, в които например със сигурност е предвидено, че дружеството е задължено да осигурява на потребителите електрическа енергия в съответствие с определени изисквания. Не са ли спазени тези изисквания – идва вашата възможност да потърсите правата си.

Най-добре е да следвате следните няколко стъпки:

1. Обърнете се към вашия доставчик на електроенергия

На първо място за Вас е най-лесно, а пък и най-често се оказва ефективно, да

се обърнете към съответното дружество. Данните за дружеството – телефон, адрес и т.н. – може да откриете на гърба на фактурата ви, както и на уебсайта му. Съветът на „Активни потребители“ е ако не става дума за някакъв елементарен проблем, чието решение е формалност, да подадете искането си пред дружеството в писмен вид, най-добре по пощата с обратна разписка или лично в офис на дружеството, за да получите входящ номер. По този начин ще имате неоспоримо доказателство, че доставчикът е получил жалбата ви и съответно е задължен да бъде запознат с нея и да даде становището си по нея. Старайте се да съхранявате всички документи, които изпращате на или получавате от доставчика на електроенергия.

Ако проблемът ви е свързан с фактурирането на потреблението ви, запишете показанията от електромерите, а също така би било полезно, ако си отбелязвате датите, на които от дружеството ги отчитат, както и данните, които записват.

2. Обърнете се към потребителска организация за съвет

Ако се колебаете как точно да формулирате исканията си или се двоумите дали имате право в определена ситуация, обърнете се към потребителска организация, каквато е „Активни потребители“. Там ще бъдете посъветвани какви точно действия да предприемете, как да попълните жалбите си и т.н. Организацията, ако не е изрично упълномощена, не би могла да ви представлява в отношенията ви с доставчика, така че след като бъдат подготвени документите, отново вие ще трябва да ги изпратите на съответния доставчик или компетентен орган.

3. Потърсете съдействието на държавен орган

Ако отговорът на доставчика на електроенергия не ви удовлетворява или въобще не получите такъв, както и ако смятате, че така или иначе електроразпределителното дружество няма да може да отстрани проблема ви, винаги можете да отправите своята жалба директно към Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, която е компетентният орган по отношение на дейността на тези дружества. Както е коментирано в предишни броеве на списание „Активни потребители“, ДКЕВР има правомощия, свързани с издаване на лицензи, одобряване на общи условия, регулиране на цените на услугите и т.н., и което е от особено значение за потребителите – да разглежда жалби на потребителите. Комисията извършва съответна проверка по жалбата и ако има установени нарушения дава задължителни предписания на съответния доставчик на ел. енергия.

Държавна комисия за енергийно и водно регулиране

гр. София, бул. „Княз Александър Дондуков“ 8-10

Отдел „Жалби и работа с потребители“
тел./факс: 980 1551
Приемно време за работа с потребители:
вторник, четвъртък и петък от 14:00 до 17:00

Запомнете

- Ако имате проблем, свържете се с доставчика на ел. енергия
- Ако проблемът ви е по-сериозен задължително използвайте писмена форма в контактите си с дружеството
- Пазете всички писма и документи, свързани с проблема
- Търсете съдействие от потребителски организации и ако е необходимо от държавни органи

Уреди за пестене на електроенергия

Търговски трик или енергийна революция. С предаването „Баркод” проверихме ефективни ли са те?

Повишаването на консумацията на електрическа енергия през зимния сезон и увеличаването на месечните сметки, принуждават много потребители да търсят начини за пестене. Едни потребители подменят старите електроуреди с по-икономични, други санират жилищата с нови дограми или топлоизолации.

В тази ситуация на пазара се появилиха и уреди, които шумно се рекламират като спестяващи електроенергия. Все по-често можете да срещнете „гръмки” за-

главия от рода на „Уред за икономия на ток легално”, „Как да намалим сметките за ток от 10 до 30%?” или „Пести ток, но наистина - Евтино излиза скъпо”. Примамливо и обещаващо, но дали наистина е така?

Ние от „Активни потребители” заедно с предаването „Баркод” направихме тест на един от предлаганите на пазара уред за пестене на енергия - YES-BOX.

Това е уред, за който в описанието му се твърди, че „пести ток, като изчиства висшите хармоници от електрическата мрежа и коригира фактора на мощността”

Тестването на уреда се проведе в специализирана лаборатория на Техническия университет. Самото проличане на изпитването се извършва със симулирането на битова консумация с най-различни товари, като самото устройството се включва там, където е най-близо до товара и на токите в контрол и измерване.

Тест при уред с малка мощност

В първия случай се измерва товар от два компютъра. Това е сравнително ниска мощност – 250 вата и е с реактивна съставка, понеже импулсните захранвания имат капацитивен характер, факторът на мощността е далеч от единица. Очаква се да се подобри от „йес-бокса”. Наблюдава се увеличаване на реактивната консумация, а активната консумация се запазва, дори и тя започва леко да се увеличава. В

При бойлер, печка и крушки с жички уредът не спестява.

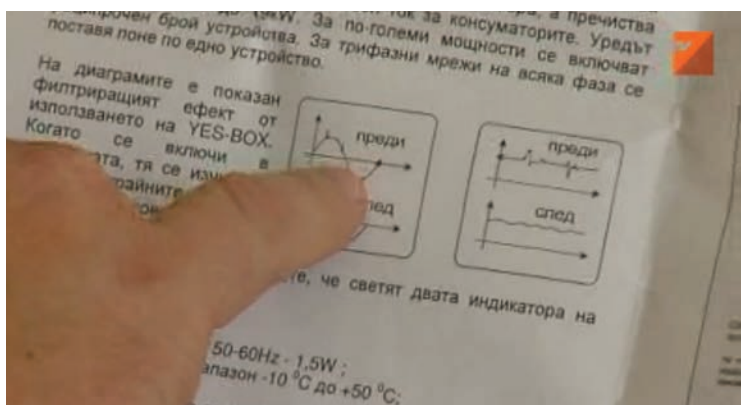

Какво е?

- **активна енергия** - електрическа енергия, произвеждана от генераторите и доставяна в течение на определен интервал от време, способна да създаде механична работа или топлина, измервана във „ватчас“ (Wh) и производните единици.

- **активна мощност** - активна електрическа енергия за единица време, измервана във „ват“ (W) и производните единици. Тя е реалната съставлява на пълната електрическа мощност, която може да бъде превръщана в друг вид мощност, например механична, топлинна, химическа, светлинна, акустична.

- **реактивна енергия** - електрическата енергия, произвеждана и доставена от генераторите в течение на определен период от време, способна да поддържа напрежението и електромагнитното поле, измервана във „варчас“ (varh) и производните единици

Тест при уред с електромотор

В третия случай се включва товар, който е създава смутен сигнал с пикове в него, който е типичен за работа на ел.двигател. В случая се използва бормашина. Нейната мощност е само 450 вата, като повечето уреди в домакинството, но се оказва, че е твърде мощна за YES-BOX, в чиято техническа характеристика е дадено, че действа за уреди с мощност от 90 -250 W. Логично и в този случай не се наблюдават съществени проценти на намаляване на енергията.

Експериментът показва, че влиянието на уреда за пестене на енергия не е толкова голямо и всеки потребител трябва да си направи сметката дали си заслужава допълнително да увеличи разходите си за закупуването на такъв уред.

Единственото, което може да постигне с него е при включването му в близост до хладилник, и други уреди с електрически мотор да се намали смущението, което може да се получи, а не сметките за консумирана енергия.

Освен разгледания уред, на пазара се предлагат и много и други, като действието им е сходно. Всички те се определят от търговците като „енергоспестители”. При някои уреди дори се твърди, че намаля-

ват реактивната мощност и забележете са „особено ефективни за уреди с електрически реотани и нагреватели, като бойлери, маслени радиатори и др. отоплителни ел.съоръжения. Само, че тези уреди не използват реактивна енергия!

Изводът, който си направихме ние е, че с закупуването на подобни устройства може да допринесе за забогатяване на някои търговци, но не и до спестяване за потребителите. При средна цена на уред от около 50 лв. ще ви трябва най-малко две-три години, за да го изплатите и да започнете да спестявате нещо. Да не забравяме, че през това време и гаранцията на уреда вече ще е изтекла. С подобни уреди няма да спестим, а ще увеличим разходите си, именно с разходите за закупуването им.

Като потребители е най-добре да се замислим как по-рационално и правилно да използваме електроенергията, за да може това да окаже влияние върху сметките ни.

този случай уредът не води до подобряване на параметрите като консумация към мрежата.

Според описанието на уреда за пестене на енергия, той действа само при уреди, които имат реактивна енергия. Такива са всички уреди с електрически мотор, ако използваме само печка, бойлер и крушки с жички в домакинството ни този уред не може да действа.

Тест при уред с голяма мощност

Във втория случай се използва товар, който е индуктивен мощен трансформатор. В момента, в който се включи YES-BOX, се подобрява характера на товара, но не се констатира съществена промяна в активната консумация, която се отчита от електромера. В този случай мощността на товара е приблизително 300 вата при включен YES-BOX и при неговото изключване активната консумация продължава да бъде същата, т.е. подобрява се характера на товара, намалява се до някаква степен загреването на проводниците в стената, но това не се отразява на общата консумация.

Реактивната енергия не е се отчита от битовия електромер!

Видео запис от експеримента може да видите на следния интернет адрес:

tv7.bg/news/9448822.html

Как да ПОСТЪПЯ

Запознаваме ви как трябва да постъпите при различни ситуации свързани с доставката на електроенергия

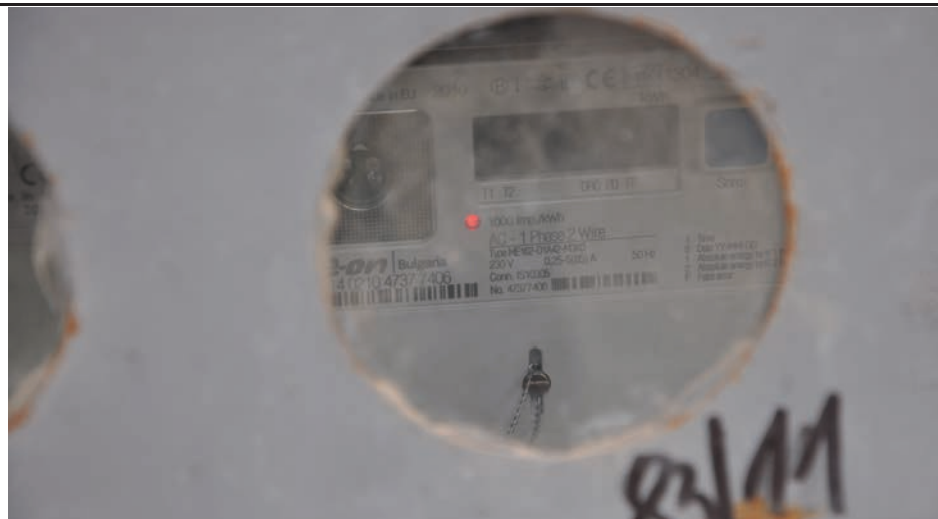
Кога електроразпределителното дружество може да прекъсне електрозахранването ми и каква е процедурата след това, за да бъде пуснато отново?

Макар че многократно е коментиран в списание „Активни потребители“, както и на уебсайта на организацията www.aktivnipotrebiteli.bg, този въпрос продължава да бъде един от най-често задавания от страна на потребителите.

Вероятно във връзка с промяната на периодите на отчитане (преди 3-месечно отчитане, а сега ежесмесечно) се създава впечатление у някои потребители, че дружествата дават възможност на потребителя да не плати 3 поредни фактури за ел. енергия и едва след това пристъпват към спиране. Това е невярно. Електроразпределителното дружество е в пълното си право, ако 1 фактура не бъде заплатена да прекъсне електрозахранването. В тази връзка във всяка фактура се посочва, че при неспазен срок за плащане електрозахранването може да бъде преустановено след определена дата, като тя варира между 14-21 дни от датата на издаване на фактурата за потребление.

Истината е че според нашите наблюдения в цялата страна се дава известна отсрочка на потребителите, които имат едно единствено задължение да заплатят съответните суми, но това не означава, че доставчикът на ел. енергия няма право да спре захранването и след първата фактура.

Друго, което се пропуска от много потребители, е че след като ел. захранването бъде прекъснато, на първо място трябва да бъдат заплатени всички настоящи задължения към дружеството. Освен това е необходимо да бъде заплатена и такса за възстановяване на ел. захранването, която както бе споменато в предния брой на списание „Активни потребители“, е стандартно 19 лв (до 12 часа на следващия работен ден), а ако поръчката е експресна – 38 лв. (до 6 астрономически часа).

Какво да правя, ако сметката ми се вижда прекалено висока?

Макар че и преди сме коментирали тази тема, поради многото оплаквания в тази посока, бихме искали накратко да опишем възможните хипотези.

В някои случаи е възможно данните от електромера ви, които можете да проверите и сами, да са по-ниски от тези от получената фактура за консумираната електроенергия за последния отчетен период. Това може да се дължи на различни причини, но най-често се касае за липса на достъп до електромера в периода на отчитане или просто за допусната грешка при отчитането или при въвеждането на данните.

В такива случаи трябва да се свържете с електроразпределителното дружество, за да уточните как точно да подадете коректните данни, за да може да се извърши корекция на сметката ви. Ако пък вече сте я заплатили, надвнесената сума може да бъде възстановена на титуляра по посочена от него банкова сметка или да бъде приспадната от бъдещи задължения.

Ако обаче при проверка на стойностите установите, че написаното във фактурата и това, което е на електромера, съвпада и въпреки това смятате, че стойността на изразходената електроенергия е твърде голяма, можете да поискате проверка, която обаче трябва първоначално да бъде заплатена от клиента. При положение, че резултатите покажат неизправност в уреда, електроразпределителното дружество би трябвало да поема разходите по проверката, като възстанови на клиента направените от него разходи. Ако обаче се установи, че електромерът е в напълно изправно състояние, всички разходи остават за сметка на клиента.

Видовете проверки са:

- **ТЕХНИЧЕСКА ПРОВЕРКА** – извършва се от служител на електроразпределителното дружество на място с

т.нар. еталонен уред, който отчита изразходваната в момента енергия заедно с електромера. Уредите са прецизни и всяко отклонение в точността на измерването на разходваната енергия от електромера може да бъде отчетено.

Каква е процедурата за искане на проверка?

Клиентът подава заявление, като посочва вида на проверката, която желае да бъде извършена - в случая проверка с еталон, заплаща на място съответната такса и посочва удобното за него време за нейното извършване.

- **МЕТРОЛОГИЧНА ПРОВЕРКА (ЕКСПЕРТИЗА)** – електромера се демонтира от служител на електроразпределителното дружество и запечатан със заводската и държавната пломба се предава за независима експертиза от оторизирана Метрологична лаборатория.

Каква е процедурата за искане на проверка?

Клиентът подава заявление, като посочва вида на проверката, която желае да бъде извършена - в случая проверка от независима метрологична лаборатория, заплаща съответната цена за услуга „демонтиране на електромер“.

Демонтирането става само след като клиентът представи разписка за платена такса към метрологичната лаборатория за извършване на проверката. След представянето на разписката сътрудник на електроразпределителното дружество в предварително посочено удобно за клиента време извършва демонтажа и монтира друг електромер, като в присъствие на клиента се записват последните показания на сваления електромер и началните показания на новопоставения електромер. Сваленият електромер се поставя в специална безшевна торба и се слага пломба. Посредством тези мерки напълно се ограничава възможността за нерегламентирано повлияване на електромера.

Пътуване в ... СЪРБИЯ

В няколко броя ви представяме най-важните особености при пътуване до съседните балкански държави.

Транспорт

Ако възнамерявате да пътувате до Сърбия със самолет, то трябва да знаете, че няма директна линия София-Белград, а полетите минават през Виена, Букурещ или Прага и това отнема 5-6 часа.

Ако решите да пътувате с влак, то влакът тръгва от Централна гара – София и е до Белград. Времето за пътуване е около 12 часа. Самата гара в Белград се намира в центъра. За издаването на билети е нужна само лична карта и билетите важат един месец.

Автобусите за Сърбия тръгват от Международната автогара в София и пътят е около 7 часа до Белград, като обикновено се извършва прекачване в Ниш.

Разстоянието между София и Белград е около 400 км и при пътуването с автомобил би трябвало да отнеме между 5-6 часа. Магистралата започва от Ниш и е платена - между 5 и 15€. Таксите по пътищата зависят от големината на превозното средство и са по-високи за чужденци.

Общите ограничения за скоростта по пътищата на Сърбия са:

- + 50 км/ч в населени места
- + 80 км/ч извън населени места (обикновени пътища)
- + 120 км/ч по магистрала

През деня е задължително фаровете да са включени. Забранено е да се използват мобилни телефони по време на шофиране, освен ако има хендсфрий, антирадарите също са забранени. Деца до 12 години нямат право да седят на седалката до водача.

Задължителното оборудване на автомобил е: пожарогасител, резервна гума, автоаптечка, светлоотразителна жилетка, аварийен триъгълник, чукче за счупване на прозореца при пожар, резервни крушки, вѐже за теглене. Глобите за различните нарушения са в размер от 50 до 500 евро и се заплащат в банка или пощенски клон.

От 01.01.2012 година Сърбия влезе в GreenCard system и като кандидат член за ЕС вече може да се пътува без зелена карта. Указателните табели и пътните знаци са изписани на кирилица и латиница.

Превишаването на скоростта в населени места с над 70км/ч води до задължително лишаване от свобода.

Цените на горивата за литър са приблизително: 169 динара (2,93 лева) за безеловния бензин, 163 динара (2,93 лева) за дизела и 80 динара (1,39 лева) за газ пропан-бутан.

Градски транспорт в Белград – автобуси, трамваи и тролеи. Билетите трябва да се за-

верят веднага при качването в превозното средство в определените за това машини, които има до всяка врата във всяко превозно средство. В превозните средства на градския транспорт има постоянни контролѐри.

Може да наемете кола под наем в Белград за около 30-40 евро на ден за включени 100 километра.

Валута: Паричната единица в Сърбия е динар, който е равен на 100 пари.

1 евро е равно на около 113 динара и могат да се обменят в местните обменни бюра наречени MENJACNICA.. По-добре е да обмените парите си още в България

Кредитни карти

На повечето места – магазини и ресторанти в големите градове се приемат кредитни карти Visa и MasterCard, докато Diners Club and American Express не са толкова разпространени.

Работно време

Работното време на магазините е: понеделник - петък: 08:00 - 12:00 и от 15:00 - 20:00ч. По-големите работят и в събота през целия ден, докато повечето затварят в 15:00ч. Банките работят в делничните дни от 08,00 до 19,00 часа. Банкомати има предимно в по-големите градове.

Продукти и стоки

Разрешено количество за пренасяне през граница на специфични стоки:

- Цигари: 200 къса
- Пури – 50 броя

Тютюн – 250 грама

/общо от всички тютюневи изделия до 250 грама/

Високоалкохолни напитки или вино: 1 литър

Парфюм - 250 мл

тоалетна вода - 250 мл

Фотоапарат – 2 броя

Видеокамера – 1 брой

Потребителски права

При нарушени потребителски права може да се обърнете към „Активни потребители“ са консултация и съвет!

**Полезни
контакти**

Българско посолство в Сърбия

Белград 11000
ул. "Бирчанинова" 26,
телефони +38 1113613980,
+381113613990,
факс: +381113611136
mail: Embassy.Belgrade@mfa.bg

Генерално консулство на РБългария

гр. Ниш, 18000,
ул. "Лоле Рибара" 19,
тел.: 0038118/512400 – генерален консул,
Факс: 0038118/ 516999, 0038118/ 516900

Кухненски миксер

На какво да обърнем внимание, когато купуваме миксер. Ето някои полезни насоки за по-лесен избор.

Все повече домакинства предпочитат домашната храна и домашно приготвени сладкиши и лакомства. Кухненският миксер започва да се превръща в първостепенна необходимост в домакинството. Изборът му трябва да се направи спрямо нашите нужди и възможности. Съвременната кулинария предполага използването на различни функции за постигането на ефекти, като вкарването на въздух, балансиране на съставки и т.н. Миксерите са различни по големина, мощност, функции и по начин на работа. Основно се делят на такива, които са с купа и ръчни. Купуването на малък ръчен миксер ще ни позволи да направим най-много палачинки или кекс. За това е добре предварително да се изясни за какво ще ни е най-необходим миксера. С този материал ще ви запознаем с основните предимства и недостатъци на двата типа.

Ръчен миксер

Представлява малък преносим електрически уред, съставен от едно основно тяло и приставки. Основните приставки са двойка бъркалки, които могат да бъдат използвани за разбиване, месене или смесване. Ръчният миксер е подходящ за леки, ежедневни действия като разбиване на яйца, белтъци, сметана.

Цената му е по-ниска от тази на миксерите с купа и варира от 20 до 200 лв. По-евтините модели обикновено са бели, пластмасови, докато по-скъпите могат да са с метален корпус и в повече цвето-

ви варианти и с допълнителни приспособления, например бъркалки за тесто и допълнителни функции като прибиращ се кабел.

Ръчните миксери обикновено са по-леки и по-малки и са на по-достъпна цена. Подходящи са за смесването на леко тесто. Най-добрите ръчни миксери имат по шест скорости и опцията за плавен старт при включване, с което се намалява риска от разпръскване на продуктите. Дръжките на миксера, които са захванати за предната му част са най-добрият вариант, тъй като предотвратяват напрежението в ръцете при продължителна работа. Избягвайте моделите, които имат вътрешни линии, защото там могат да се натрупат нечистотии. Бутоните за управление, които не са издани се почистват по-трудно.

Употреба

Ръчните миксери могат да смесват, разбъркват и разбиват продуктите, но са с по-малка мощност от тези с купа. Най-добрите от тях се справят и с разбъркването на по-твърди теста.

Ако използвате миксер само от време на време, малките ръчни миксери са по-подходящият вариант за вас, тъй като се почистват по-лесно и заемат по-малко място в кухнята.

Скорости

Ръчните миксери трябва да имат поне пет различни скорости. Като най-бавната от тях е подходяща за смесването на сухи съставки, а най-бързата за разбиването на белтък. Някои миксерите притежават функция „бавен старт“, при която зададената скорост се достига постепенно след включването.

Минималната мощност трябва да е поне 175 вата, но високата мощност на миксера не е единственото условие за доброто му представяне. Бъркалките също са от изключително значение. Дизайнът на по-старите модели бъркалки е с два дебели стълба по средата, докато новите са изработени от тънки извити парчета неръждаема стомана, които са доста по-лесни за почистване.

Комфорт при употреба

Миксерът ви трябва да е здрав и издръжлив, но едновременно с това достатъчно лек и удобен при употреба за поне 5 до 10 минути.

Почистване

Миксерите без допълнителни линии от вътрешната страна на корпуса са по-лесни за почистване. Гладката повърхност и тъч бутоните за управление са също едно доста добро решение в тази насока.

☺ Добрият ръчен миксер

- не е много тежък и е с удобна ръкохватка
- има гумено покритие на основата за оставянето в изправено положение
- е лесен за почистване и бъркалките да са подходящи за почистване в съдомиялна машина
- бъркалките са от неръждаема стомана
- лесно се борави с управлението - да може само с палеца да се сменят скоростите по време на работа

☹ Не добрият ръчен миксер

- е тежък и неудобен да се държи
- много лекият също не е подходящ, защото няма да може да се задържи прав и ще се обърне, когато се остави при паузите
- неудобни бутони за управление могат да затрудняват разбъркването

Миксер с купа

Този тип миксер има фиксирана стойка и купа за смесване. Стандартните приставки към него са накрайници за разбъркване на масло, яйца, за месене на тесто. Цената му варира от 100 лв. до 1000 лв.

Миксерът е ценна инвестиция за любителите хлебари, тъй като е специализиран за приготвянето на тесто. Ако към миксерите има и блендер или пасатор, това ги прави по-евтини от купуването на отделните уреди.

Употреба

Тези миксери за доста по-големи и тежки. Все пак работата с тях е по-лека, защото извършат операциите, без да се налага да се държат по време на действието им, за разлика от ръчните, където работата може да е доста изморителна, особено при приготвянето на по-тежки теста.

Ако ви харесва да приготвяте домашен

хляб или торти, както и ако ги приготвяте в големи количества, този миксер ще е за предпочитане от ръчния, защото спестява усилия от страна на готвещия.

Скорости и мощност

Скоростите, с които работят в повечето модели са пет. Тези миксери могат да бъдат с различна мощност, но обикновено е около 300 - 350 W. Колкото по-често печете и колкото по-голямо е количеството на съставките, които смесвате наведнъж, толкова по-мощен миксер ви е необходим.

Мощността на миксера е пряко свързана със смесителната способност на бъркалките. Високите нива на мощност от около 600 вата са най-предпочитани при по-активна употреба. Интересно е, че някои миксери консумират повече енергия, поради неэффективния си дизайн.

Смесителната купа

Ако имате намерение да смесвате по-големи количества, ще ви е необходима голяма купа (от порядъка на 5 до 7 литра). Но, ако количествата са по-малки този вид купа може да ви причини известни неудобства при употреба.

Наличието на защитен капак е много важно, тъй като запазва съставките в купата, да не пръснат върху кухненските повърхности.

Добрият миксер с купа

- работи ефективно и смесва равномерно съставките
- е стабилен, но не много тежък
- притежава защитен капак, който предотвратява пръскането
- е с метално външно покритие (поустойчив на надраскване)

• въртящият механизъм е изработен от висококачествена стомана

⚠ Не добрият миксер с купа

• не смесва добре и остават съставки отстранени на купата

• има труден монтаж и смяната на приставките може да ни затрудни.

Полезни съвети

1. Винаги изключвайте миксера от кабела, когато приключите работата си с него.

2. Винаги махайте бъркалките преди да започнете с почистването на миксера.

3. Накиснете бъркалките за няколко минути във вода с препарат за съдове.

Така ще ги почистите по-добре от лепналите по тях остатъци от продукти.

4. Използвайте четка, за да почистите бъркалките на миксера

Така по-лесно ще почистите остатъците от тесто на по-труднодостъпните участъци.

5. Използвайте оцет

Напръскайте корпуса на миксера с малко оцет и после веднага забършете с хартиена кърпа.

6. Пазете децата на разстояние, когато работите с миксера

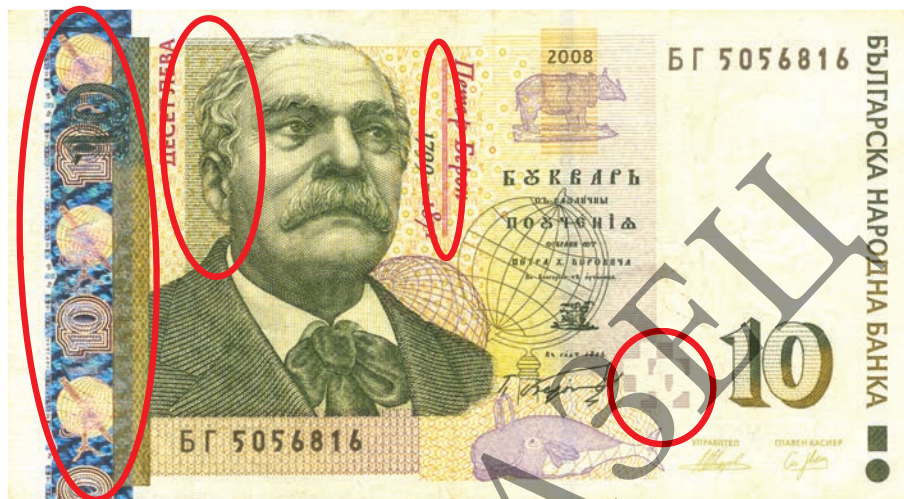
Когато боравите с миксер е препоръчително да бъдете внимателни, ако в помещението има малко дете.

Как да разпознаем фалшива банкнота?

В поредица от броеве ви представяме как са защитени оригиналните български банкноти, за да можете да разпознаете фалшива банкнота, ако попадне у вас.

Защитни елементи, за които за следим при банкнотите от 10 лева:

- с релефен печат на лицевата страна на банкнотата са отпечатани изображението на д-р Петър Берон; текстовете „БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА“ и „ДЕСЕТ ЛЕВА“; числото „10“; винетката от дясната страна върху холограмната лента и текст „10 ЛЕВА“ върху нея
- холограмна лента – съдържа изображения на земното кълбо, телескоп, числото „10“ и минитекст „ЛЕВА“, преливащи в различни цветове при промяна на ъгъла на наблюдение
- осигурителна нишка – вградена в хартията тъмна метализирана нишка със светъл минитекст „БНБ 10“, наблюдаваща се от двете страни на банкнотата при поставянето ѝ срещу източник на светлина
- воден знак – полутоново изображение на портрета от банкнотата, наблюдаващо се от двете страни на банкнотата при поставянето ѝ срещу източник на светлина
- регистър на проглед – правоъгълно шахматно поле, разположено долу в дясната половина на лицевата страна на банкнотата, в което при поставянето ѝ срещу източник на светлина от двете страни на банкнотата се наблюдава числото „10“
- микротекст на лицевата страна – редуващи се хоризонтални линии с текстове „ПЕТЪР БЕРОН“ и „1799 1871“ във фона вляво от портрета;
- в две вертикални линии вдясно от портрета текст „ПЕТЪР БЕРОН“;
- микротекст на обратната страна – текст „ПЕТЪР БЕРОН“, оформящ вертикална ивица в лявата част на банкнотата
- флуоресценция – при осветяване с ултравиолетова лампа (365 nm):
1) влакнцата от хартията светят в) син, зелен и червен цвят;
2) на лицевата страна на банкнотата в зоната вдясно от холограмната лента ивицата от повтарящи се числа „10“, Рибният буквар и серийните номера светят в зелен цвят;
3) на обратната страна на банкнотата – дясната половина от банкнотата свети в зелен цвят.

Как да разпознаваме фалшиви банкноти или монети

1. Разглеждайте банкнотите или монетите много внимателно. Не се оставяйте на общото впечатление; вместо това се концентрирайте върху отделните защитни елементи, които смятате, че разпознават добре.
2. Не се концентрирайте само върху един защитен елемент, когато проверявате банкнотата.
3. Чрез сетивните органи на зрение и допир (докосване) и срещу бяла светлина проверете защитните елементи.
4. Ако е възможно, използвайте помощни средства детектор за

проверка на банкноти, лупа или UV лампа.

5. Вземете друга банкнота или монета, с която да направите сравнение.

6. Допълнително познание за защитните елементи на българските банкноти можете да придобиете от интернет страницата на БНБ.

7. Ако все още се съмнявате, занесете за проверка българските или чуждестранни банкноти или монети в най-близката банка, финансова къща или обменно бюро или в регионалните каси на БНБ (само за български банкноти и монети и евро банкноти).

Вино и грозде

Поредица, в която „Активни потребители“ ви запознава със сортовете грозде, които се отглеждат в България със съдействието на Националната лозаро-винарска камара.

СИРА / SYRA

Това е стар френски сорт, познат още като Шираз и е разпространен освен в Европа също и в Австралия, Аржентина, САЩ и ЮАР. В България не е особено известен, но в последните години интересът към него нараства.

Гроздът му е средно голям, цилиндрично-коничен, полусбит. Зърното е средно едро до дребно, леко овално. Кожицата му е средно дебела, еластична, тъмносива. Консистенцията е сочна, а вкусът – хармоничен.

Сира е ранно до среднозреещ червен винен сорт. Гроздето му узрява в края на август или началото на септември. Сортът се характеризира с добра родovitост и добив. Лозите са умерено растящи. Отглежда се на средностъблен кордон и резитба на чепове.

Сира се напада силно от акари, а гроздето му – от сивото гниене, особено към края на узряването.

Гроздето на сорт Сира натрупва много захари. То е подходящо за производството на червени обикновени и ликьорни вина.

Като млади, вината са тъмно обагрени, с плътен и богат вкус, но малко строги. Старейт много добре в дъбови бъчви. В аромата им се долавят нюанси на черен пипер, кожа, тютюн, а понякога билки (мачерка) и подправки (карафил).

МИСКЕТ ЧЕРВЕН / MISKET CHERVEN

МИСКЕТ червен се отглежда от стари времена по нашите земи и се смята за стар български сорт. Разпространен е предимно в Подбалканската долина и Средногорието - Сунгурларската долина, Карловско и Брззовско, и на по-малки площи в Старозагорско, Сливенско, Ямболско и Врачанско.

Гроздът е средно голям (15,3/9,3 см), цилиндрично-коничен, понякога с едно или две крила, полусбит до сбит. Средната му маса е 141- 239 г.

Зърното е много малко (14/14,2 мм), почти сферично, при сбити гроздове - деформирано. Кожицата е средно дебелина, жилава, розово-червена, със слаб виолетов оттенък, с восъчен налеп, напръскана с характерни тъмни точки. Зърното е сочно, сладко, с приятен мискетов аромат.

Най-подходяща подложка за него е Шасла Х Берландиери 41 Б, тъй като лозите, присадени на нея, не изресяват, добивите са постоянни и високи (при добри грижи могат да се получат около 1000-1200 кг от декар). Подходящи за сорта са хълмистите и проветривите терени. По устойчивост на измръзване този сорт заема първо място сред местните сортове и превъзхожда редица чужди винени сортове. Гроздето натрупва 18-21 % захари, 5,4-6 г/куб. дм титруема киселинност.

Вината имат сламено-жълт цвят, хармоничен вкус и приятен фин мискетов аромат.

МАВРУД / MAVRUD

Маврудът е стар местен сорт, който се отглежда само в България от най-древни времена. Разпространен е главно в Пловдивско и по-малко в Пазарджишко и Старозагорско.

Гроздът е голям, крилат, поради което е силно разширен в основата си, полусбит до рехав, но се срещат и сбити форми, защото сортът има различни вариации. Средното му тегло е около 397 гр. Зърното е малко (15,2 /15 мм), сферично. Месестата част е сочна, с приятен сладък вкус и добра свежест. Кожицата е дебела, жилава, синьо-черна, с обилен восъчен налеп.

Маврудът е къснозреещ сорт - в района на Пловдив, гроздето узрява в началото на октомври. Родovitостта е умерена. Сортът е сравнително устойчив на сиво гниене и не е много чувствителен към оидиум. Устойчивостта на ниски зимни температури е слаба, поради което при преминаване към стъблено отглеждане на лозята площта значително намалява. Има добър афинитет към подложките Берландиери х Рипария Кобер 5 ББ и S04. Най-подходящи за Мавруд са дълбоките, свежи наносни почви в топлите микрорайони на страната, където няма опасност от ниски зимни температури.

Маврудът е един от най-ценните местни сортове за червени вина. Захарността на гроздето е от 17 до 23 % при титруема киселинност от 6,1 до 10,7 г/куб дм. Вината, произведени от този сорт, са с наситен рубинен цвят, достатъчна запасеност на танини и киселини и специфичен, много приятен аромат, в който се долавят нюанси на нежни лозови мустачки и къпина. Вината се развиват отлично в контакт с дъбова дървесина, като развиват мощен, комплексен аромат, мек, плътен и хармоничен вкус.

КАК ДА ПОЛУЧАВАМ СПИСАНИЕ АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ?

1. КАТО СТАНЕТЕ ЧЛЕН НА АСОЦИАЦИЯ АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ

СТАНДАРТНО ЧЛЕНСТВО – 25 лева за 2012 година, включва:

- Абонамент за списание АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ за съответната календарна година.
- Всички информационни издания на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ, издадени през 2011 г.
- Разширен достъп до информацията в интернет страницата на асоциацията – достъп до резултатите от тестове на продукти и услуги, статии и полезна информация.

ПЪЛНО ЧЛЕНСТВО – 40 лева за 2012 година, включва:

- Всичко, което получавате чрез „Стандартното членство“ плюс безплатна индивидуална правна консултация с юрист и до 3 писмени консултации от специалисти на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ при разрешаване на потребителски спорове с търговци и производители.

ОН-ЛАЙН ЧЛЕНСТВО - 15 лева за 2012 година, включва:

- Разширен достъп до информацията в интернет страницата на асоциацията – достъп до резултатите от тестове на продукти и услуги, статии и полезна информация

2. АБОНАМЕНТ ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА – 30 /тридесет/ лева за 10 броя на списанието (издава се фактура).

Най-лесно може да станете член АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ на адрес:

<http://aktivnipotrebiteli.bg/продукти-и-абонаменти>**3. СПИСАНИЕ АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ** може да закупите от веригите **Кауфланд, Фантастико, Т-маркет**, както и от следните обекти за плащане на битови сметки в София и Варна:

Район	Адрес
Гр. Варна	
Приморски	Ул.Роза и ул.Ян Палах
Одесос	Ул.Цар Петър и ул.Ал.Рачински
Аспарухово	жк Аспарухово, Спирка с-у ОУ ХР.Ботев
Младост	Ул.Под игото и ул.Капитан Райчо
Владиславо	жк Владиславо, III м.р. до бл.302
Владиславо	жк Владиславо, II м.р. п-р Кайсиева градина
Одесос	Площад "Мусала"
Гр. София	
Сердика	В сградата на Р-н Сердика
Лозенец	П-р "Римска Стена"
Възраждане	"Женски п-р", Адм.сграда
Слатина	Пазар "Ситняково"
Красно село	Пазар "Красно село"
Триадица	Пазар "Иван Вазов"
Овча купел	Пазар „Овча купел 2"
Искър	Пазар „Дружба1"
Връбница	Пазар „Връбница"
Подуяне	Пазар „Хаджи Димитър"
Слатина	Пазар "Слатина"
Искър	Пазар „Дружба" 2
Надежда	Пазар „Толстой"
Лозенец	Пазар "Хлад.-Сребърна"
Възраждане	Метростанция Константин Величков
Подуяне	Пазар „Герена"
Младост	Пазар "Младост 4"
Средец	Метростанция Су "Кл.Охридски"
Изгрев	Метростанция Ж.Кюри
Младост	Метростанция Младост
Люлин	Руски пазар, Абонаментно бюро на ЦГМ
Средец	Метростанция Ст."В.Левски"
Студентски	Метростанция ГМДимитров
Средец	Метростанция Сердика
Връбница	Метростанция Обеля
Люлин	Метростанция Западен парк
Люлин	Метростанция Люлин
Младост	До Р-н Младост, Абонаментно бюро на ЦГМ
Младост	жк Младост 2, РУМ Младост
Илинден	Метростанция Вардар
Триадица	бул. „Ст. Тошев", бл. 221А, вх. „Б", партер
Сердика	Бул. „Първа българска армия" и бул. „Каменоделска
Студентска	бул. "Акад.Борис Стефанов", с-у Зимния дворец
Слатина	ул. "Николай Коперник", пред бл.109

Показалец на по-важните теми в списанието

Тестове

Авто навигации	9/2011
Антивирусни програми	3/2011
Айряни	8/2011
Батерии	4/2011
Батерии	5/2011
Видеокамери	5/2011
Вино	10/2011
Външни хард дискове	4/2011
Вода за уста	7/2010
Дезодоранти	9/2011
Детски колички	6/2010
Дигитални фоторамки	2/2012
Диетичен хляб	1/2011
Електронни книги	6/2011
Енергоспестяващи лампи	4/2011
Кисело мляко	3/2011
Колбаси	10/2011
Кухненски абсорбатори	6/2012
Мобилни телефони	4/2012
Очни спирали	7/2012
Пелени	3/2012
Перални машини	1/2012
Прахосмукачки	7/2012
Принтери	6/2012
Сирене	2/2011
Таблети	1/2012
Телевизори	5/2012
Тигани	4/2012
Тоалетна хартия	2/2012
Фотоапарати	8/2011
Фотоапарати	3/2012
Хляб	5/2011
Ютии	5/2012

Проучвания

Здравноосигурителни фондове	1,2,3/2011
Найлонови торбички	6/2012
Едногодишни депозити	1/2012
Такси при теглене от банкомат в ЕС	5/2011

Справочна информация

Електроуреди рециклиране	5/2010
Е номера - антиоксиданти	6/2010
Е номера - консерванти	5/2010
Знаци за текстил	2/2012
Кодове за времето	1/2012
Миешки препарати - символи	2/2010
Символи на пластмасите	2/2011
Сравнение на цени България-ЕС	3,4/2011
CO2 емисии от нови автомобили	5,6,7/2011

Опасни стоки

Вид на стоката

Играчка

Описание на продукта

Играчка, издаваща звук при стискане, марка Kailitoys

Страна на произход

Китай

Вносител

„Фитони М“ ООД, гр. Пловдив

Опасност/естество на риска

Химически. Играчката е предназначена за деца под 36 месеца. Дете на тази възраст държи играчката в ръцете си, стиска я, слага я в устата си и я дъвче. По този начин детето контактува с опасния материал, от който е изработена играчката, чрез кожата, лигавицата на устата и чрез вдишване. Описаното е токсично за здравето и уврежда репродуктивната система.

Вид на стоката

Играчка

Описание на продукта

Играчка, излъчваща звук при стискане, марка Bathtime Animals Play gro™.

Комплектът за баня, се състои от 8 фигури на животни, изработени от мека гъвкава пластмаса.

Произход

Китай

Вносител

„ИВЕНТАС“ ЕООД, със седалище: гр. София

Опасност/естество на риска

Задавяне, породено от наличието на малка част, която се отделя при изпитването и попада напълно в цилиндъра за малки части

Актуален списък с всички опасни стоки, забранени за реализация на българския пазар, може да бъде намерен в интернет страницата на Комисията за защита на потребителите на адрес: <http://bit.ly/coNXN9> и в страницата на Държавна агенция по метрологичен и технически надзор на адрес <http://bit.ly/cTkGe0>

В следващия брой четете:

Сравнителен тест на мобилни телефони

Смартфоните се налагат масово и все повече изместват познатите ни модели мобилни телефони. Но въпреки достъпността им, не са за хора, за които телефонът е само слушалка. Какво да очаквате от най-новите модели смартфони, какви са техните предимства и недостатъци, може да разберете от нашия сравнителен тест.

Сравнителен тест на детски столчета за кола

Какво можем да кажем и какво трябва обезателно да знаем за детските столчета за кола, когато ни потрябва такова. Ще ви предложим най-важното в нашия сравнителен тест на детски столчета за автомобил.

Поддържане на електроинсталацията в дома

Електрическата инсталацията е преносната система на електрическата енергия в дома. От първостепенно значение е тя да бъде безопасна и ефективна, тъй като в противен случай може да нанесе тежки физически щети на живущите в сградата или да предизвика изгарянето на електроуредите.

ул. Врабча 26, София 1504
тел. 989 01 06, bnap@bnap.org
www.aktivnipotrebiteli.bg

Активни потребители не публикува търговски реклами. То се издържа само от вас. Купувайки списанието, вие поддържате независимостта му от интересите на търговците!

